

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ODHALOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI NA ÚSEKU
PORUŠOVÁNÍ AUTORSKÉHO PRÁVA, JEJÍ
SPECIFIKA A NOVÉ FORMY**

Autor práce: Aleš Kovářík

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Hana Baštová

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Aleš Kovářik, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Odhalování trestné činnosti na úseku porušování autorského práva, její specifika a nové formy

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Detection of Crime in the Field of Copyright Infringement, Its Specifics and New Forms

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Mgr. Ing. Hana Baštová

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2024

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je zanalyzovat specifika a nové formy trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva, identifikovat současné přístupy k jejich odhalování a navrhnout efektivní metody a nástroje pro boj s touto formou kriminality. Vedlejším cílem bude zhodnocení trestné činnosti na úseku porušování autorského práva v období před pandemií covid-19 a po ní.

Student: Aleš Kovářik, DiS.	21.11.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Ing. Hana Baštová	12.11.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	2.12.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	4.12.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	10.12.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Ing. Haně Baštové za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KOVÁŘÍK, A. *Odhalování trestné činnosti na úseku porušování autorského práva, její specifika a nové formy*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 68 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Ing. Hana Baštová

Klíčová slova: autorské právo, duševní vlastnictví, porušování autorského práva, soukromoprávní ochrana, veřejnoprávní ochrana, neoprávněné užití díla.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou odhalování trestné činnosti na úseku autorského práva, její právní rámec, současnou situaci a nové formy této trestné činnosti. V teoretické části práce jsou formou metody interpretace definovány základní pojmy autorského práva, jeho rozdělení v rámci soukromoprávní a veřejnoprávní ochrany. Práce analyzuje právní úpravu autorských práv v České republice, včetně vybraných mezinárodních smluv a směrnic EU.

Praktická část hodnotí kvantitativním výzkumem statistiku týkající se porušování autorských práv v časovém horizontu před pandemií COVID-19, v době pandemie a po ní.

Hlavním cílem je zanalyzovat specifika a nové formy trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva, identifikovat současné přístupy k jejich odhalování a navrhnout efektivní metody a nástroje pro boj s touto formou kriminality. Vedlejším cílem je zjistit, zda měla doba covidová vliv na četnost, a formy páčání této trestné činnosti.

ABSTRACT

KOVÁŘÍK, A. *Detection of Crime in the Field of Copyright Infringement, Its Specifics and New Form*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 68 pgs. Supervisor: Mgr. Ing. Hana Baštová

Key words: Copyright, Intellectual Property, Copyright Infringement, Private Law Protection, Public Law Protection, Unauthorized Use of a Work.

This bachelor's thesis addresses the issue of detecting criminal activity in the field of copyright infringement, its legal framework, the current situation, and emerging forms of this crime. In the theoretical part, fundamental concepts of copyright law are defined using the method of interpretation, including its division within the frameworks of private law and public law protection. The thesis analyzes the legal regulation of copyright in the Czech Republic, including selected international treaties and EU directives.

The practical part evaluates copyright infringement statistics through quantitative research, focusing on the time periods before, during, and after the COVID-19 pandemic.

The main objective is to analyze the specifics and new forms of criminal activity related to copyright infringement, identify current approaches to its detection, and propose effective methods and tools for combating this type of crime. A secondary objective is to determine whether the COVID-19 period influenced the frequency and forms of this criminal activity.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Základní pojmy autorského práva.....	11
3 Právní úprava autorského práva	16
3.1 Veřejnoprávní ochrana autorských práv v České republice.....	19
3.1.1 Přestupek.....	19
3.1.2 Trestný čin.....	22
3.2 Soukromoprávní ochrana autorských práv	30
4 Současná situace na úseku porušování autorského práva	35
4.1 Současné formy porušování autorského práva.....	37
4.2 Statistické údaje o vývoji trestné činnosti v oblasti autorského práva z období pandemie COVID-19 a po pandemii.....	43
4.3 Dotazníkové šetření.....	53
4.4 Vyhodnocení dotazníků	53
4.5 Vyhodnocení získaných dat	60
5 Kazuistika z policejní praxe	62
Závěr	64
Seznam použitých zdrojů	66
Seznam tabulek a grafů:	69
Seznam příloh.....	70
Přílohy	71

Úvod

Autorské právo hraje klíčovou roli při ochraně výsledků duševní činnosti autorů, ať už jde o literární, umělecká, vědecká díla nebo jiné formy tvorby. V dnešní době, kdy moderní technologie a digitální média umožňují rychlou distribuci a sdílení obsahu, je problematika ochrany autorských práv aktuálnější než kdy dříve. Tento fenomén s sebou nese nejen výhody, ale také nové výzvy a rizika, jako je narůstající porušování autorských práv a šíření nelegálního obsahu.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na problematiku odhalování trestné činnosti na úseku autorského práva, přičemž sleduje nejen právní rámec této ochrany, ale také analyzuje současné trendy, nové formy porušování práv a reakce na tyto výzvy. Hlavním cílem je přiblížit čtenáři právní úpravu autorských práv v České republice, její zakotvení v evropském i mezinárodním právním prostředí a zároveň nabídnout pohled na současné přístupy k odhalování a řešení této kriminality.

V teoretické části práce jsou definovány základní pojmy autorského práva, popsány způsoby ochrany autorských práv z pohledu soukromého a veřejného práva a analyzovány příslušné právní předpisy. Praktická část pak na základě statistických údajů hodnotí vývoj trestné činnosti v oblasti porušování autorských práv, přičemž zvláštní pozornost je věnována vlivu pandemie COVID-19 s cílem odhalit, jak tyto změny ovlivnily četnost a charakter porušování autorského práva.

Práce se snaží přispět k hlubšímu pochopení problematiky porušování autorských práv. Navrhnout metody a nástroje, které mohou pomoci v boji proti této formě kriminality. Zároveň se zaměřuje na osvětu a poskytování základního přehledu o této oblasti nejen odborné, ale i laické veřejnosti.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části bude nejprve definována problematika porušování autorského práva a jeho právní rámec. Budou charakterizovány jednotlivé přístupy k ochraně autorských práv v rámci veřejnoprávní a soukromoprávní ochrany a popsány specifické znaky této trestné činnosti. K tomu bude využita deskriptivní metoda, která umožní systematické shrnutí klíčových pojmů a principů souvisejících s autorským právem. Dále bude aplikována normativně-dogmatická metoda, která pomůže s interpretací právních norem, mezinárodních úmluv a směrnic EU vztahujících se k ochraně autorských práv. Při rozboru jednotlivých právních aspektů autorského práva jsou použity metody analýzy a syntézy, přičemž analýza umožní rozčlenění problematiky na jednotlivé části a syntéza jejich propojení do uceleného pohledu. Bude využita historická metoda, která umožní popsat vývoj právní ochrany autorských práv a její změny v kontextu technologického pokroku a mezinárodních dohod.

V praktické části budou analyzovány statistické údaje týkající se porušování autorských práv v letech 2018 až 2023, přičemž důraz bude kladen na srovnání období před pandemií COVID-19, během pandemie a po jejím skončení. Ke zpracování těchto dat budou využity statistické metody, které umožní identifikaci trendů a vyhodnocení změn v dynamice této trestné činnosti. Data budou uvedena formou grafických matematických metod, což usnadní jejich porovnání a interpretaci. Komparace bude využita k porovnání jednotlivých období a regionálních rozdílů ve výskytu této trestné činnosti. Generalizace pak umožní vyvozování obecných závěrů na základě získaných dat a jejich analýzy. Vedle kvantitativní analýzy bude využita i heuristická metoda, která umožní hledání souvislostí a návrhů opatření pro efektivnější boj s porušováním autorských práv.

V této bakalářské práci bude analyzována problematika porušování autorského práva v současném digitálním prostředí, kde se nelegální užívání chráněného obsahu stává stále častějším jevem. Práce se zaměří na popis současných forem této trestné činnosti, včetně nelegálního stahování a sdílení obsahu, softwarového pirátství, neautorizovaného streamování audiovizuálních děl a dalších forem neoprávněného užívání autorských děl. Dále budou zhodnoceny způsoby jejich odhalování a opatření, která mohou přispět k jejich efektivnějšímu potírání. Cílem práce je nejen identifikovat

hlavní trendy v této oblasti, ale také nabídnout přehled o právních a technologických přístupech k jejich omezení a prevenci.

Na základě všech získaných poznatků budou navržena opatření, která by mohla přispět k efektivnějšímu odhalování a potírání této formy trestné činnosti.

Hlavním cílem bakalářské práce je zanalyzovat specifika a nové formy trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva, identifikovat současné přístupy k jejich odhalování a navrhnout efektivní metody a nástroje pro boj s touto formou kriminality.

Vedlejším cílem bude zhodnocení trestné činnosti na úseku porušování autorského práva v období před pandemií COVID-19, v době pandemie a po ní. Součástí této bakalářské práce bude dotazníkové šetření mezi příslušníky Policie České republiky, jehož cílem bude ověřit a doplnit teoretické poznatky o porušování autorského práva. Dotazník se zaměří na praktické zkušenosti policistů s touto trestnou činností, četnost jejího výskytu, nejčastější formy porušování a efektivitu současných metod odhalování a prevence. Výsledky dotazníkového šetření budou následně analyzovány a využity k posouzení, zda odpovídají předpokladům vycházejícím z dostupných statistik a odborné literatury.

Autor předpokládá, že v období pandemie COVID-19 došlo k nárůstu porušování autorského práva, a to v důsledku omezení shromažďování a sociálních kontaktů, což vedlo k vyššímu využívání nelegálních online platforem pro sdílení a distribuci chráněného obsahu. Tuto hypotézu potvrdí nebo vyvrátí šetření skrze policejní statistiku v oblasti porušování autorského práva.

2 Základní pojmy autorského práva

Vlastnictví se dělí na tři skupiny, a to vlastnictví k věcem movitým, vlastnictví k věcem nemovitým a duševní vlastnictví. Jedná se o vlastnictví absolutní, vlastník je vždy hájen proti všem. Tato práce je zaměřena na autorské právo, a proto je třeba vysvětlit pojem **duševní vlastnictví**.

„Obecným **pojmovým znakem** jakéhokoli duševního vlastnictví (nehmotného majetku) je **hospodářská nebo jiná majetková využitelnost** čili **majetková zhodnotitelnost**. To ostatně platí o každé majetkové hodnotě bez ohledu na to, je-li v právním smyslu hmotná, či nehmotná. Můžeme proto stručně říci, že pojem „duševní vlastnictví“ představuje **nehmotné majetkové hodnoty** (statky, dobra) čili půjde o nehmotný majetek, respektive o nehmotné věci ve smyslu občanského zákoníku.“¹ Těmito právy se zabývá Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO) založená v roce 1967. Obsahem duševního vlastnictví jsou především:

- literární, umělecká a vědecká díla,
- výkony výkonných umělců, zvukové záznamy, vysílání,
- vynálezy
- vědecké objevy,
- průmyslové vzory,
- ochranné známky, obchodní jména a názvy.

Z tohoto výčtu vyplývá, že předmětem práv duševního vlastnictví, mohou být myšlenky v oblasti hospodářské, kde se jedná o průmyslové vlastnictví. Do této kategorie patří patenty, ochranné známky, průmyslové vzory, užité vzory a vynálezy. U této skupiny se jedná o princip formální ochrany, která je udělena příslušným orgánem. Do druhé skupiny duševního vlastnictví se řadí autorskoprávní oblast, u které ochrana vzniká v době, kdy výsledek duševní činnosti je vnímán lidskými smysly, a to jak přímo, tak také nepřímo. Oblast duševního vlastnictví prochází napříč soukromoprávními normami, ale také veřejnoprávními normami. Například Peter Vojčík považuje právo duševního vlastnictví za samostatné odvětví. ²*Vzhľadom na charakter práva duševného vlastnictví, jeho osobitosť a osobitnú právnu úpravu, a to tak národnú, ako aj medzinárodnú, možno*

¹ SRSTKA, Jiří. Et al. , *Autorské právo a práva související*, 2. Vydání. Vysokoškolská učebnice, Praha: Leges, 2019, s. 37.

² BENEŠ, Marek, *Autorské právo v rozhlasovém vysílání*, Praha: Leges, 2020, s. 28.

vyvodit' záver, že právo duševného vlastníctva tvorí samostatné (pod)odvetvie slovenského práva.³ Je tedy zřejmé, že duševním vlastnictvím a jeho právy se řídí jednotlivé státy, ale základ právních norem je stavěn na právu mezinárodních implementovaných norem a zákonů.

Autorské dílo je pojem, který je definován v zákoně číslo 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Základním pojmovým znakem díla je hromadné splnění následujících podmínek:

- „jedná se o dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké s jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora, je vnímáno v jakékoliv vnímatelné podobě, bez ohledu na jeho obsah, účel nebo význam. Zejména se jedná o dílo, které je vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dramatické, choreografické, pantomimické, dílo fotografické, dílo audiovizuální, dílo výtvarné, mezi, které se řadí, díla malířská, grafická a sochařská, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické
- za dílo se považuje též počítačový program
- autorské dílo je výsledkem jedinečné tvůrčí činnosti autora
- autorské právo se vztahuje i na díla nedokončená, jejich jednotlivé fáze a části“⁴

V zákoně číslo 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (Autorský zákon) je negativně vymezeno, co nesplňuje znaky autorského díla čili nesplňuje podmínky autorskoprávní ochrany. Tento zákon demonstrativně vymezuje, co autorským dílem není, kdy se jedná například o právní předpis, rozhodnutí, veřejné listiny, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, úřední návrh úředního díla, státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy a jiná taková díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany.

Výtvoři tradiční lidové kultury, není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní, lze užít jen způsobem nesnižujícím hodnotu takového díla.

³ VOJČÍK, P. et al., *Právo duševného vlastníctva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 35.

⁴ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. *Autorský zákon. Komentář*. 6. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. S. 4-5.

Autorským dílem není také výsledek vynálezecké činnosti, matematický vzorec a podobně, těchto výsledků lze dosáhnout různými individuálními postupy.

Plný výčet negativních vymezení autorského díla je uveden v § 3 autorského zákona.

Obsah autorského práva je založen na dualitě, kdy se dělí na osobnostní a majetkové právo autora.

Osobnostní právo autora:

- rozhodnout o zveřejnění díla
- osobovat si autorství a rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění díla a jeho dalším užití
- nedotknutelnost díla a právo jeho autora ke svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla
- těchto práv se autor nemůže vzdát, jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají
- po smrti autora si nikdo nesmí osobovat jeho autorství k dílu, dílo smí být užito způsobem nesnižujícím jeho hodnotu

Majetkové právo autora:

- jedná se o právo autora výlučně své dílo užívat v původní či jinak změněné podobě, samostatně, ale také ve spojení s jiným dílem, může také udělit další osobě formou smlouvy možnost užívání autorského díla, například se jedná o poskytnutí licence
- poskytnutím oprávnění k využívání díla nezaniká autorovi právo autorské, ale vzniká mu povinnost strpět užívání díla jinou osobou, ale autor má na své náklady právo požadovat na této osobě zhotovení fotografie nebo rozmnoženinu díla
- autor může smlouvou povolit i poskytnutí díla třetím osobám

Avšak i přesto, že zákon uvádí jednotlivé způsoby užití, a to jak v hmotné, tak i v nehmotné podobě (například sdělování veřejnosti), nelze tento výčet považovat za konečný, jelikož v budoucnu může být dílo zprostředkováno i dosud neznámými prostředky.

Kdo tedy nakládá s dílem a nemá souhlas autora, porušuje majetková, ale také osobnostní práva autora.

„**Rozmnožováním** díla se rozumí zhotovení nejen trvalých rozmnoženin, ale i dočasných, přímých i nepřímých rozmnoženin, v jakémkoli množství a jakýmikoli prostředky.“⁵

Rozšiřování díla je laicky řečeno, poskytnutí díla v hmotné podobě, převážně k tomuto dochází za účelem zisku. Dále do rozšiřování spadá i vystavování díla, což je zpřístupnění díla v hmotné podobě za účelem zhlédnutí nebo jiného vnímání. Do této kategorie spadá i převod samotného vlastnického práva a to darováním. Je potřeba se také zmínit o sdělování díla veřejnosti, kdy se jedná o poskytnutí díla v nehmotné podobě, jedná se o vysílání rozhlasem nebo televizí.⁶

Omezení autorského práva je dovoleno jen ve zvláštních případech, které jsou uvedeny v § 29 autorského zákona. Výjimkou jsou odůvodněné případy, kdy mohou být vytvářeny kopie děl, a tyto mohou být nevýdělečně rozšiřovány. Uvedené ustanovení upravuje obecnou zásadu, kterou obsahuje Bernská úmluva, dohoda TRIPS. Jedná se o výkladové pravidlo, které se vztahuje ke všem způsobům volného užití díla a zákonných licencí. Na tato omezení se uplatňuje tzv. tříkrokový test. Jedná se o pravidlo, které upravuje 3 obecné zásady vyloučení z práva autorského, tyto podmínky musí být splněny současně.

Jedná se o tyto podmínky:

- musí jít o výjimku omezení práva na užití bez souhlasu autora
- předpokladem je užití díla, které není v rozporu s běžným užitím díla
- nesmí se jednat o nepřiměřené narušení oprávněných zájmů autora a nezpůsobí mu škodu

Výjimky a omezení se dělí na dvě základní skupiny:

Volné užití díla § 30 – 33 autorského zákona, jedná se o užití, které zákon vylučuje ze svého působení. Tzn., že dílo lze legálně užít i bez souhlasu jeho autora. Účelem užití díla nesmí být dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského prospěchu. Lze tedy říct, že osoba, která si zhotoví pro svojí osobní potřebu záznam či rozmnoženinu, tak neporušuje autorský zákon. Ale je nutno uvést, že zákon hovoří pouze o jednom kusu

⁵ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. *Autorský zákon. Komentář*. 6. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. s. 40-41.

⁶ CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. *Autorský zákon. Komentář*. 6. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. s. 42-43.

pro svou osobní potřebu. Je třeba se také zmínit, co znamená volné dílo. Nejčastějším případem volného díla je takové autorské dílo, u kterého již vypršela doba ochrany, (tj. uplynulo více než 70 let od smrti posledního autora).

Zákonné licence § 34 – 39 autorského zákona, jedná se o zákonem dovolené užití díla. V případě omezení autorských práv není tedy nutný souhlas osoby, u které jsou dotčena tato práva. Hovoříme o zákonem dovoleném užití díla ve veřejném zájmu. Ve většině užití zákonných licencí jde o bezúplatné využití. Tato využití jsou taxativně vyjmenována v autorském zákoně. Jmenovitě: „*citace, propagace výstavy uměleckých děl a jejich prodeje, užití díla v rámci občanských či náboženských obřadů nebo v rámci úředních akcí pořádaných orgány veřejné správy, v rámci školních představení a užití díla školního, omezení práva autorského k dílu soubornému, knihovní licence, licence pro zdravotně postižené, licence pro dočasné rozmnoženiny, licence k dílům užitého umění a dílům architektonickým, licence pro sociální zařízení, užití originálu nebo rozmnoženiny díla výtvarného, fotografie nebo díla vyjádřeného postupem podobným fotografii jeho vystavením.*“⁷

Je nutné se také zmínit o úplatném využití zákonné licence, o tomto využití se sepisuje licenční smlouva, ale také tato smlouva může být uzavřena ústně. „*Pokud se jedná o licenci úplatnou, měla by být v licenční smlouvě stanovena výše odměny nebo alespoň způsob, jak bude odměna určena.*“⁸ Nejčastěji je odměna za poskytnutí licence určena kombinací poplatku za uzavření smlouvy a dále z prodeje kusové licence, obvykle je částka v rozmezí 7 až 12 procent z prodaných výrobků nebo poskytnutých rozmnoženin. Autor dává sepsáním licenční smlouvy souhlas k užití díla v původní nebo zpracované podobě. „*Způsob užití díla musí být znám v době uzavření licenční smlouvy.*“⁹

⁷ POPELKOVÁ, V., ŠTROS, D., VOBORNÍK, M., *Autorské právo. Základní principy, výklad pojmů, vztah mezi pojmy duševní vlastnictví a průmyslové vlastnictví, kolektivní správa autorských práv. In Prosazování práv z duševního vlastnictví*, II. Díl, Sešit 1. Praha: Elso group, 2007. s. 13-15.

⁸ SRSTKA, Jiří, et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*, 2. Vydání, Praha: Leges, 2017, s. 166.

⁹ SRSTKA, Jiří, et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*, 2. Vydání, Praha: Leges, 2017, s. 168.

3 Právní úprava autorského práva

Ochranou autorů a jejich děl se zabývá mnoho zákonů, ať již na území České republiky, v evropském měřítku nebo v měřítku mezinárodním. Porušení autorského práva se řídí principem teritoriality, jedná se o územně omezenou právní ochranu. Ačkoliv se ochranou autorského práva zabývají i mezinárodní smlouvy, jsou rozdílnosti ochrany nehmotných statků každého státu odlišné. Například ve státech Evropské unie je ochrana autorského práva zaručena po dobu 70 let po smrti autora, ale v jiných státech se jedná o dobu 50 let po smrti autora. Pokud jsou texty publikovány 70 let po smrti autora, jsou práva vydavatele chráněna následujících 25 let. Tato osoba se stane osobou oprávněnou a bude jí vyplácena odměna stejně jako původního autora díla.¹⁰ V této práci jsou uvedeny pouze základní právní předpisy, a ne úplný výčet.

V rámci autorského práva je nutno uvést, že tímto právem a jeho ochranou se zabývá Listina základních práv a svobod, kdy článek 17 se zabývá právem na svobodu projevu a právem na informace. *Pravdou je, že autorské právo (celosvětově) hledá rozumnou hranici mezi ochranou autora, jeho zájmů a veřejným kulturním právem společnosti na přístup k chráněným dílům.*¹¹ Je zřejmé, že autorské právo musí v některých případech ustoupit právu společnosti na přístup k chráněným dílům a svobodnému právu na informace. Také právo na svobodu projevu umožňuje jednotlivcům vyjadřovat své názory, a to různými způsoby, ať už slovně písemně, tiskem, obrazem nebo jinými dostupnými prostředky. Lidé mají právo na vyhledávání, přijímání a šíření informací bez ohledu na hranice státu. Tato práva nesmí být zneužita k neoprávněnému sdílení autorsky chráněných děl, proto právní předpisy stanovují omezení svobody projevu v případech, kde dochází k zásahu do práv třetích osob, například nelegálního streamování nebo kopírování chráněných děl bez souhlasu autora.¹² Je nutné zmínit, že také článek 34 Listiny základních práv a svobod zajišťuje právo na ochranu tvůrčí duševní činnosti a právo na přístup ke kulturnímu bohatství. Tento článek ovšem obsahuje ustanovení, že právo na kulturní bohatství je zaručeno za podmínek stanovených zákonem. Tedy se dá říct, že přístup k informacím je vyvážený tak, aby nejen

¹⁰ ŠULC, P., BARTOŠ, A., *Autorské právo v otázkách a odpovědích*, Praha: Pierot, spol. s.r.o. 2012, s. 64.

¹¹ PRCHAL, P., *Limity autorskoprávní ochrany*, 1. Vydání, Praha: Leges, s.r.o. 2016, s. 112.

¹² WAGNEROVÁ, E., et al. *Listina základních práv a svobod. Komentář*, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, s. 423 – 424.

chránil práva autorů, ale zároveň umožňoval využití děl ve veřejném zájmu, například v oblasti vzdělávání nebo vědy.¹³

Na území České republiky bylo v oblasti autorského práva přijato mnoho právních norem např.:

- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
- Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.
- Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon).
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).
- Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Některé z výše uvedených právních předpisů platí dodnes.

Právní úprava na území Evropské unie:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, CELEX: 32001L0029.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES, CELEX: 32002L0065.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (kodifikované znění), CELEX: 32009L0024.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011 kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, CELEX: 32011L0077.

¹³ WAGNEROVÁ, E., et al. *Listina základních práv a svobod. Komentář*, Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, s. 690 – 693.

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/28/EU ze dne 25. října 2012 o některých povolených způsobech užití osiřelých děl, CELEX: 32012L0028.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází, CELEX: 31996L0009.
- Směrnice rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.
- Směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem, CELEX: 31992L0100.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a změně směrnic 96/9ES a 2001/29/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS.

Právní úprava v oblasti mezinárodních smluv

- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886 (vyhláška č. 133/1980 Sb.).
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ze dne 15. dubna 1994. Jedna z příloh Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (sdělení č. 191/1995 Sb.).
- Mezinárodní smlouva ze dne 16. dubna 2003 uzavřenou mezi členskými státy EU a Českou republikou a ostatními přistupujícími státy o přistoupení k Evropské unii, sděl. č. 44/2004 Sb. m. s.
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském ze dne 20. prosince 1996 (sdělení č. 33/2002 Sb. m. s.).
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech ze dne 20. prosince 1996 (sdělení č. 48/2002 Sb. m. s.).

3.1 Veřejnoprávní ochrana autorských práv v České republice

Veřejnoprávní ochrana v našem státě spočívá v sankcích, které je možné uložit za porušení ustanovení zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Je zřejmé, že převážná většina porušování autorského práva spadá do oblasti práva soukromého. Vzhledem k tomu, že v některých oblastech je porušování autorského práva natolik závažné, je ve veřejném zájmu chránit autorské právo. To je chráněno v oblasti veřejného práva postižením jednání osoby jako pachatele přestupku nebo trestného činu. Zákony, které se touto ochranou zabývají, se tedy budeme věnovat v následujících kapitolách.

3.1.1 Přestupek

Přijetím nového zákona o odpovědnosti za přestupky došlo k jeho spojení v oblasti správního práva trestního. Pojem **přestupek** je § 5 zákona o odpovědnosti za přestupek vymezen jako společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.¹⁴

Je nutno si rozdělit přestupek v oblasti autorského práva do čtyř skupin:

- Přestupky fyzických osob
- Přestupky právnických a podnikajících osob
- Přestupky kolektivních správců práv
- Přestupky nezávislých správců práv

Přestupky na úseku porušování autorského práva jsou uvedeny přímo v autorském zákoně. Je-li naplněna skutková podstata přestupku, hrozí pachateli správní trest, který je vždy ve formě pokuty v rozmezí od 50 000 do 500 000 Kč, napomenutí, propadnutí věci či náhradní hodnoty a tam, kde tak stanoví zákon, i zákaz činnosti. U právnických a podnikajících osob také zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich upravuje obecné zásady řízení o přestupku a důležité hmotněprávní pojmy přestupkového práva. Autorský zákon jako

¹⁴ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADLEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. s. 67.

speciální norma má před obecnou úpravou uvedenou v přestupkovém zákoně přednost. Není-li však určitá oblast výslovně upravena v autorském zákoně, postupuje se při šetření přestupku podle přestupkového zákona. Pokud by ani zde nebyla problematika upravena, použije se subsidiárně správní řád.

Pachatelem přestupku může být fyzická osoba, fyzická podnikající osoba nebo právnická osoba. K trestní odpovědnosti pachatele je nutné splnění podmínek přestupkového zákona. (věk, přičetnost, přičitatelnost jednání fyzické osoby, právnické osobě nebo fyzické právnické osobě apod.)¹⁵

Podle § 105a autorského zákona se fyzická osoba dopouští přestupku tím, že například neoprávněně užívá autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi. Skutkové podstaty přestupků jsou definovány i v dalších paragrafech autorského zákona. Může být tedy řešeno každé užití, které je v rozporu s autorským zákonem. Skutkové podstaty přestupku jsou definovány v autorském zákoně: autorské dílo § 2, umělecký výkon § 67, zvukový záznam § 75, zvukově obrazový záznam § 79, rozhlasové a televizní vysílání § 83, databáze § 88. Postiženo tedy může být každé užití, které je v rozporu s autorským zákonem.

„Přestupkem je dále neoprávněný zásah do práva autorského, kam náleží jednání, jímž se obchází nebo jinak maří účinné technické ochrany práv podle autorského zákona nebo bez svolení autora způsobuje, umožňuje, usnadňuje nebo zastírá porušování práva autorského tím, že pachatel odstraňuje, případně mění elektronickou informaci o správě práv k dílu či rozšiřuje, dováží nebo přijímá za účelem rozšiřování, vysílá nebo sděluje veřejnosti dílo, ze kterého byla informace o správě práv nedovoleně odstraněna či změněna.“¹⁶

Poslední skutková podstata přestupku fyzické osoby se zaměřuje na dodržování informační povinnosti tzv. obchodníků. V pojmu obchodník se jedná o tzv. legislativní zkratku, v tomto pojmu je obsaženo více osob, například provozovatel galerie, prodávající, kupující, dražebník, zprostředkovatel prodeje originálu uměleckého díla. Ovšem zmiňovaného přestupku se může dopustit pouze osoba dražebníka, jelikož ostatní

¹⁵ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADLEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. s. 67.

¹⁶ SRSTKA, J., kolektiv, *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice, 2. Vydání,* Praha: Leges, 2017, s. 345.

osoby jsou podnikajícími fyzickými osobami. „*Postižen podle tohoto ustanovení tak může být ten dražebník, který se účastní prodeje originálu díla uměleckého a vůbec neoznámí prodej příslušnému kolektivnímu správci nebo tak neučinil nejpozději do konce měsíce ledna kalendářního roku následujícího po roce, v němž se prodej uskutečnil.*“¹⁷

U **pachatele přestupku právnických a podnikajících osob** dle § 105b autorského zákona není třeba zavinění, odpovědnost je u tohoto jednání objektivní. Vzhledem k tomu, že právnická osoba nemůže jako taková jednat, jedná se o tzv. přičitatelnost jednání. Podle § 20 odst. 2 zákon odpovědnosti za přestupky se vina přičítá statutárnímu orgánu, členu statutárního jednání nebo zaměstnanci právnické osoby.

Skutkové podstaty jsou shodné s přestupky fyzických osob, tyto tedy není potřeba znovu vyjmenovávat. Stejný je i přestupek obchodníka, ale pod názvem obchodník se zde jedná o provozovatele galerie nebo jiné osoby, která soustavně obchoduje s uměleckými díly. Samozřejmě aby se jednalo o podnikající osobu, musí splňovat znaky uvedené v § 421 odst. 1, 2 občanského zákoníku, kde je uvedeno, že podnikatelem je:

- 1) osoba zapsaná v obchodním rejstříku (za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví jiný zákon),
- 2) osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.

Pachatelem přestupku může být i kolektivní správce. Přestupky kolektivních správců jsou uvedeny v §105ba autorského zákona. Kolektivní správu může vykonávat pouze právnická osoba. Kolektivní správce v převážné většině není založen z důvodu výdělku, ale z důvodu ochraňování a spravování autorského práva tvůrce. U přestupků těchto subjektů není třeba zavinění jednání. Výkon kolektivní správy je upraven v § 97 autorského zákona, ve kterém je i výčet povinností kolektivního správce.

Kompletní rozsah oprávnění působení kolektivní správy je uveden v rozhodnutí Ministerstva vnitra podle § 96a autorského zákona.

V neposlední řadě je nutno zmínit **přestupek nezávislého správce**. Tento přestupek je uveden v § 105bb autorského zákona. Nezávislým správcem může být pouze právnická osoba. Náplní nezávislého správce je podnikání, tj. soustavný výkon výdělečné

¹⁷ SRSTKA, J., kolektiv, Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice, 2. Vydání, Praha: Leges, 2017, s. 345.

činnosti, jehož účelem je dosažení zisku. U tohoto přestupku není třeba zavinění a odpovědnost je zde objektivní. Na rozdíl od kolektivního správce není potřeba povolení ve formě rozhodnutí, ale postačí pouze přihlášení do seznamu nezávislých správců, který je veden Ministerstvem kultury. Přestupku se tedy dopustí, jestliže nesplní svoji povinnost oznámit změnu některého z údajů vedených v seznamu nebo přeruší, ukončí výkon svojí činnosti, a to v zákonné lhůtě 15 dnů.

Uvedené přestupky jsou projednávány dle obecné úpravy zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. V prvním stupni jsou projednávány v přenesené působnosti místně příslušným obecním úřadem s rozšířenou působností, v jejímž územním obvodu byl přestupek spáchán. Dále přestupky projednává Ministerstvo kultury a případné pokuty jsou příjmem Státního fondu kultury ČR. Ministerstvo rozhodnutí o přestupku zveřejní do 1 měsíce po nabytí právní moci na svých internetových stránkách a ponechá je zde po dobu tří let. Výše pokuty musí být vždy náležitě odůvodněna, aby mohlo dojít k případnému přezkoumání. Je-li v rozhodnutí uveden údaj, na jehož základě by mohlo dojít k identifikaci někoho jiného než pachatele, musí být tyto anonymizovány. Tedy účelem uveřejnění není identifikování pachatele, ale informování veřejnosti o rizicích spojených s uvedenými subjekty.

3.1.2 Trestný čin

K vysvětlení pojmu trestného činu v oblasti autorského práva je potřeba se nejdříve zaměřit na samotný základ trestního práva hmotného. Tímto je trestní zákoník, jehož základem je poskytnutí ochrany hodnotám, vztahům a zájmům před závažným porušováním zákona. Trestní zákoník se opírá o ústavní zásadu v článku 39 Listiny základních práv a svobod a stanoví, jaké druhy trestních sankcí a v jaké výměře lze za spáchané trestné činy uložit. Významným důvodem řešení porušování autorského práva dle trestního zákoníku jsou závazky České republiky v oblasti mezinárodního práva.

Samozřejmostí je upravení procesního postupu při uplatňování trestní odpovědnosti, a to v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, podle něhož se postupuje při zjišťování trestných činů a jejich pachatelů. Je nutné zmínit, že *„Potřebné odchylky od trestního zákoníku a trestního řádu ve vztahu k pachatelům, kteří jsou mladiství (v době spáchání činu překročili 15. rok věku a nedosáhli 18. rok věku) a kteří jsou právníckými osobami, obsahují zákony č. 218/2003*

Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, a č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.“¹⁸

Trestní odpovědnost v oblasti autorského práva lze řešit samostatně, nezávisle na právní či mimoprávní odpovědnosti (odpovědnost občansko-právní). V některých případech nelze srovnávat na stejné úrovni trestní odpovědnost a jinou právní odpovědnost za tentýž skutek. Tzn., že pachatel nemůže být postižen v rovině trestného činu podle § 270 trestního zákoníku porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi a zároveň např. za přestupek neoprávněného užití autorského díla, uměleckého výkonu, zvukového či zvukově obrazového záznamu, rozhlasového nebo televizního vysílání nebo databáze podle § 105a odst. 1 písm. a) autorského zákona.

V některých případech je přípustný souběh trestní odpovědnosti dle trestního zákoníku a zároveň podle jiné právní normy. Například lze projednat úmyslný trestný čin neoprávněný zásah do chráněných autorských a souvisejících práv jako trestný čin podle § 270 trestního zákoníku, ale zároveň také uplatnit nárok dle autorského zákona, a to na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem.

Také je třeba se zaměřit na terminologii, která je využívána v hodnocení trestného činu porušování autorského práva dle § 270 trestního zákoníku.

Trestný čin: jedná se o protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Trestné činy se dělí na přečiny (§ 14 odst. 2 trestního zákoníku) a zločiny (§ 14 odst. 3 trestního zákoníku). Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, u nichž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestu odnětí svobody do 5 let, ostatní trestné činy jsou zločiny. U mladistvého se trestný čin označuje jako provinění (§ 6 odst. 1 zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Trestným činem se rozumí i příprava k trestnému činu a pokus trestného činu. Dále účastenství, které se dělí dle postavení osob v něm na organizátorství, návod a pomoc (§ 111 trestního zákoníku).

¹⁸ SRSTKA, J., kolektiv, *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*, 2. Vydání, Praha: Leges, 2017, s. 416, s. 351.

Příprava k trestnému činu: dle § 20 odst. 1 trestního zákoníku se jedná o úmyslné vytváření podmínek pro spáchání zvlášť závažného zločinu (§ 14 odst. 3 trestního zákoníku), a spočívá zejména v jeho organizování, opatrování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, sročení, v návodu nebo pomoci k takovému zločinu. O přípravu se ovšem jedná pouze, jestliže to trestního zákoníku u příslušného ustanovení trestného činu stanoví, a pokud nedošlo k pokusu ani k dokonání zvlášť závažného zločinu. Trestní sazba se určuje dle trestní sazby zvlášť závažného zločinu, k němuž příprava směřovala.

Pokus trestného činu: dle § 21 odst. 2 trestního zákoníku spočívá v jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu, který chtěl pachatel spáchat, ale k dokonání trestného činu nedošlo. Trestní sazba za takové jednání je stejná, jako kdyby k dokonání trestného činu došlo.

Účastenství trestného činu: dle § 24 odst. 1 trestního zákoníku jedná se o osobu, která se na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu podílela. Účastenství je možné v případech úmyslných trestných činů. Účastenství se dělí dle postavení osob v něm:

- Organizátor – ten kdo zosnuje nebo řídí spáchání trestného činu.
- Návodce – vzbudí v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin.
- Pomocník – umožní, usnadní jiné osobě spáchat trestný čin, opatřením prostředků, odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, utvrzováním v předsevzetí nebo slibem přispět po trestném činu.

Vzhledem k nutnosti pochopení jednání a následku páchaní trestné činnosti v oblasti autorského práva, je také potřeba si popsat skutkovou podstatu trestného činu.

Skutková podstata trestného činu představuje abstraktní popis určitého druhu trestného činu. Popis je obsažen v trestním zákoně. Jedná se o souhrn typových znaků a jejich naplněním je tedy spáchán konkrétní trestný čin. Typové znaky se dělí do 4 skupin, jsou jimi: objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Abychom porozuměli těmto znakům v oblasti autorského práva, je potřeba si tyto znaky charakterizovat.

Objektem trestného činu jsou společenské zájmy, vztahy a hodnoty. Těmto objektům trestní zákon poskytuje ochranu. Ochranou se rozumí hrozba sankce pro případ ohrožení nebo porušení zájmů a hodnot, na něž pachatel útočí. Objektem je tedy zájem

na řádném fungování tržní ekonomiky a podnikání, a to v oblasti trestných činů hospodářských, mezi které samozřejmě spadá i porušování autorského práva. Objekt zpravidla nebývá slovně vyjádřen mezi zákonnými znaky trestného činu, ale odvozuje se z příslušného ustanovení ve zvláštní části trestního zákoníku, z názvu její hlavy, případně dílu. Ustanovení § 270 trestního zákoníku o trestném činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi je zařazeno ve zvláštní části trestního zákoníku v hlavě VI. označené „Trestné činy hospodářské“, v dílu 4. označeném „Trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu“. Objektem je zde zájem na ochraně literární, umělecké a vědecké tvůrčí činnosti a jejích výsledků v podobě autorských děl, uměleckých výkonů, zvukových a zvukově obrazových záznamů, rozhlasového a televizního vysílání a databází.

Objektivní stránka skutkové podstaty trestného činu je tvořena **jednáním** pachatele, **následkem** jeho jednání a **příčinnou souvislostí** mezi jednáním a následkem.

- **Jednání** pachatele může být aktivní (neoprávněné vyhotovení díla a jeho následné poskytnutí jiné osobě) nebo pasivní (opomenutí, nezabránění jiné osobě, aby si pořídila nelegální rozmnoženiny autorského díla).
- **Následek** je ohrožení nebo porušení objektu konkrétního trestného činu jednáním pachatele. Zásah do konkrétního autorského práva nebo souvisejícího práva určitého nositele takového práva. Má-li trestný čin i hmotný předmět útoku (majetková hodnota) a je-li **jednáním** pachatele zasažena tato hodnota, jedná se o **účinek** (konkrétní škoda na majetku).
- Mezi jednáním pachatele a způsobeným následkem musí být **příčinná souvislost**, bez jednání pachatele by následek nenastal.

Nepovinným znakem objektivní stránky je hmotný předmět útoku. Dle § 270 to může být konkrétní hmotný nosič autorského díla (kopie datového nosiče), kterým pachatel zasáhl do chráněných práv autora (neoprávněné zhotovení a jeho šíření).

Subjektem trestného činu je **pachatel**, kdy se jedná o fyzickou nebo právnickou osobu (FO nebo PO), která naplnila všechny ostatní znaky konkrétního trestného činu. U subjektu jako znaku skutkové podstaty trestného činu, v případě konkrétního a speciálního subjektu dle § 114 odst. 1 trestního zákoníku, jsou vyžadovány určité vlastnosti, jako způsobilost nebo postavení. Obecnými znaky subjektu k naplnění

skutkové podstaty trestného činu jsou u fyzických osob minimální věk 15 let (§ 25 trestního zákoníku), přičetnost (§ 26, § 27 trestního zákoníku). U spáchání trestného činu dle § 270 trestního zákoníku není vyžadován konkrétní ani speciální subjekt, proto pachatelem může být jakákoliv osoba, která splňuje obecné znaky.

Pachatelem trestného činu v obecné rovině je ten, kdo naplnil skutkovou podstatu trestného činu, jeho pokusu nebo přípravy, je-li trestná (§ 22 odst. 1 trestního zákoníku).

V trestním zákoníku je vymezena i osoba **nepřímého pachatele**, jímž je „ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepřičetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně.“¹⁹ Nepřímý pachatel je taková osoba, která jinou osobu (živý nástroj) využije ke spáchání trestného činu. Osoba, která byla jednáním nepřímého pachatele využita, není trestně odpovědná nebo je odpovědná pouze částečně.

Po novele zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim s účinností od 01.12.2016, se rozšířil okruh trestných činů, které jsou vymezeny negativně v § 7 zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, kterých se tedy PO nemůže dopustit. Toto ustanovení se týká pouze případů fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

§ 8 Trestní odpovědnost právnické osoby

- 1) Trestným činem spáchaným právnickou osobou je protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak
 - a) statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat,
 - b) osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, i když není osobou uvedenou v písmenu a),
 - c) ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby, nebo

¹⁹ SRSTKA, J., kolektiv, *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*, 2. Vydání, Praha: Leges, 2017, s. 357.

d) zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení (dále jen „zaměstnanec“) při plnění pracovních úkolů, i když není osobou uvedenou v písmenech a) až c), jestliže jí ho lze přičítat podle odstavce 2.

2) Právnícké osobě lze přičítat spáchání trestného činu uvedeného v § 7, jestliže byl spáchán

a) jednáním orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c), nebo

b) zaměstnancem uvedeným v § 8 odst. 1 písm. d) na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim anebo proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až c) neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.

Uvedenou rozšířenou novelou došlo k rozšíření trestní odpovědnosti právnických osob.

V ustanovení § 8 zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim je zařazen důvod zproštění trestní odpovědnosti právnické osoby. Právnická osoba musí prokázat, že vynaložila veškeré úsilí, kterého byla schopna, aby zabránila spáchání protiprávního jednání osobami uvedenými v § 8 zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Jedná se například o zavedení pravidel, postupů, zajištění personálních a materiálních podmínek a následné kontrole (např. opatření proti nelegálnímu pořizování rozmnoženin počítačového programu).

V okruhu trestně odpovědných osob jsou dvě výjimky, kdy osoby nejsou odpovědné. Jedná se o Českou republiku a územní samosprávné celky (obce, města, kraje), a to při výkonu veřejné moci.

Trestní odpovědnost platí pro osoby podnikající, nepodnikající, právnické osoby založené dle soukromého i veřejného práva, právnické osoby, které jsou obchodními

korporacemi. Trestní odpovědnost mají všechny jmenované osoby, jak se sídlem v České republice, tak i v cizině.

Subjektivní stránka trestného činu vyjadřuje zavinění pachatele. Trestní odpovědnost **fyzické osoby** za každý trestný čin je podmíněna zaviněním (§ 13 odst. 2 trestního zákoníku). Trestní zákoník vyžaduje, aby zavinění bylo pachateli prokázáno. V případě trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 trestního zákoníku tento zákon stanoví, že je třeba úmyslné zavinění (§ 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku), většinou zde postačí i nepřímý úmysl (§ 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku).

Je-li pachatelem **právníká osoba**, není trestní odpovědnost dána zaviněním, ale přičitatelností tohoto činu ve smyslu § 8 odst. 2 zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Na zavinění se nahlíží v případě, že jednání fyzické osoby způsobilo trestní odpovědnost právnické osoby.

Trestný čin porušení autorského práva, práv související s autorským právem a práv k databázi (§ 270 trestního zákoníku) jedná se o neoprávněný zásah do chráněných autorských práv, také práv souvisejících. Trestné činy hospodářské, které jsou vymezeny v hlavě VI. Trestné činy hospodářské, 4. Díl trestního zákoníku. Obecně řečeno tyto práva chrání ekonomický význam pro jejich nositele. Ovšem je nutno říci, že trestným činem může být i neoprávněný zásah do nemajetkových práv (např. autorů nebo výkonných umělců). Proto nevyžaduje skutková podstata tohoto trestného činu způsobení škody nebo získání majetkového prospěchu.

Dle znění § 270 odst. 1 trestního zákoníku tento trestný čin spáchá, kdo **neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně** do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Skutková podstata tohoto trestného činu má tzv. blanketní povahu, jelikož se odkazuje na jinou právní normu, zde se jedná o autorský zákon.

Tím, že je ve znění zmíněn **zásah nikoliv nepatrný** do zákonem chráněných práv, je trestný čin odlišen od podobných přestupků. Bohužel zákon neuvádí bližší určení, kdy se jedná o zásah nepatrný nebo je již zásah závažnější než nepatrný. Nelze se řídit výši

způsobené škody, jelikož ke spáchání tohoto trestného činu se nevyžaduje způsobení majetkové škody. Nelze tedy využít ustanovení dle § 138 odst. 1, 2 trestního zákoníku jsou uvedeny výše škod, které určují výši způsobené škody. Intenzita zásahu do dotčených práv nikoliv nepatrná, spočívá v počtu zasažených dotčených nositelů práva, počtu autorských děl, době trvání neoprávněného zásahu, opakovanosti jednání apod.

Neoprávněný zásah je např.:

- nepřípustné přisvojení si autorství k dílu spočívá v tom, že pachatel neoprávněně zahrne podstatnou část cizího díla do svého vlastního, čímž porušuje ustanovení § 31 autorského zákona upravující pravidla pro citace,
- neoprávněné využití díla způsobem, který narušuje jeho uměleckou kvalitu nebo snižuje jeho hodnotu,
- neoprávněné sdílení odkazu na dílo na webových stránkách, pokud toto dílo dosud nebylo oficiálně zveřejněno,
- Pořízení kopie díla, které není počítačovým programem, ne pro vlastní potřebu, ale například s cílem jeho prodeje, a to bez souhlasu oprávněných osob.²⁰

V § 270 odst. 2 je uvedeno: Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán,

- a) vykazuje-li čin uvedený v odstavci 1 znaky obchodní činnosti nebo jiného podnikání,
- b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch nebo způsobí-li tím jinému značnou škodu, nebo
- c) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu.

V tomto odstavci je již uveden značný prospěch a značná škoda. Jedná se o škodu ve výši nejméně 1 000 000 Kč, touto škodou je podmíněna vyšší trestní sazba.

Ustanovení § 270 odst. 3 uvádí: Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu nebo způsobí-li tím jinému škodu velkého rozsahu, nebo

²⁰ SRSTKA, J., kolektiv, *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*, 2. Vydání, Praha: Leges, 2017, s. 364-365.

- b) dopustí-li se takového činu ve velkém rozsahu.

Zde je již uvedena škoda a prospěch velkého rozsahu, jedná se tedy o výši nejméně 10 000 000 Kč.

3.2 Soukromoprávní ochrana autorských práv

V soukromoprávní oblasti se ochranou autorských práv zabývá mnoho úmluv, smluv a zákonů. Proto je třeba si některé zmínit.

Česká republika se v převážné většině řídí zákonem č. 121/2000Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským, a o změně některých zákonů ve znění pozdějších novel. Tento zákon vymezuje porušení autorského zákona a vymezení sankcí za toto porušení.

V § 43 autorského zákona: je vymezení osob, které neoprávněně či jinak zasahují do autorského práva.

V odst. 1: do práva autorského neoprávněně zasahuje ten, kdo obchází nebo jinak maří účinné technické prostředky ochrany práv podle tohoto zákona.

V odst. 2: do práva autorského neoprávněně zasahuje také ten, kdo vyrábí, dováží, přijímá, rozšiřuje, prodává, pronajímá, propaguje prodej nebo pronájem nebo drží k obchodnímu účelu zařízení, výrobky nebo součástky nebo poskytuje služby, které,

- a) jsou za účelem obcházení účinných technických prostředků nabízeny, propagovány nebo uváděny na trh,
- b) mají vedle obcházení účinných technických prostředků jen obchodně významný účel nebo jiné užití, nebo
- c) jsou určeny, vyráběny, upravovány nebo prováděny především s cílem umožnit nebo usnadnit obcházení účinných technických prostředků.

Uvedený zákon byl několikrát novelizován a je třeba zmínit, že daný zákon řeší protiprávní jednání fyzických osob, ale také právnických osob. Tento zákon je také uváděn do praxe v souladu s trestním zákoníkem.

Dalším užívaným zákonem v České republice je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ten řeší autorská práva v oblasti licencí, které jsou součástí části čtvrté. Jedná se o relativní majetková práva, hlava II Závazky z právních jednání, díl II Přenechání věci k užití jinému, oddíl V Licence, které jsou dále rozděleny na 4 pododdíly.

V pododdílu 1 jsou vymezena obecná ustanovení týkající se licencí a to § 2358 až § 2370. Jsou zde určeny výhradní a nevýhradní licence, výše odměn za poskytnutí licencí apod.

Pododdíl 2 § 2371 až 2383 jsou zvláštní ustanovení pro licence k předmětům chráněným autorským zákonem. Jedná se o určení např. o odstoupení od smlouvy autorem, zánikem licence aj.

Pododdíl 3 § 2384 až § 2386 jsou zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou, zde je specifikován rozsah a omezení týkající se těchto smluv.

Pododdíl 4 § 2387 až § 2389 jsou zvláštní ustanovení pro práva související s právem autorským a pro právo pořizovatele databáze.

Dalším zákonem, který se zabývá duševním vlastnictvím, je zákon č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů celní správy České republiky v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví. V zákoně je vymezena působnost orgánů celní správy České republiky. Působnost těchto orgánů je vykonávána na vnitrostátním trhu a při celním dohledu dle nařízení Evropské unie. Vnitrostátním trhem rozumíme zboží nacházející se na území České republiky nebo zboží nepodléhající na celním území Evropské unie dohledu podle nařízení Evropské unie.

Duševní vlastnictví a právo autora se prolíná mnoha dalšími zákony, jako příklad je možno zmínit zákon č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání, zákon číslo 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

S tím, jak se rozvíjí technologie a pokrok jde stále kupředu, vznikají a upravují se mezinárodní smlouvy v oblasti autorského práva a duševního vlastnictví. V oblasti mezinárodních smluv se nejedná o právo jako takové, spíše se jedná o dohody členů (smluvních stran mezinárodních smluv), které určují určité závazky. Pokud jsou tyto smlouvy přijaty, členské státy je následně promítají i do oblasti vnitrostátní.

Zde je výčet některých mezinárodních smluv:

- **Bernská úmluva** – byla podepsána dne 9. září 1886 v Bernu. Je považována za jednu z nejvýznamnějších mezinárodních autorskoprávních úmluv. Původně zaručovala výlučné právo autorům svá díla překládat nebo udělit souhlas k překladu po dobu deseti let od zveřejnění díla. Od té doby byla sedmkrát revidována. V současné době zaručuje ochranu díla 50 let po smrti autora. Státy Evropské unie tuto ochranou dobu prodlužují na 70 let. K poslednímu doplnění a úpravě došlo v roce 1971 v Paříži. Česká republika ovšem ještě jako Československo byla členem této úmluvy od 22.02.1921. Po rozpadu Československa přijala Česká republika jako nástupnický stát tuto úmluvu jako součást svého právního řádu od 1.1.1993.²¹
- **Všeobecná úmluva o autorském právu (Universal Copyright Convention, UCC)** – byla podepsána 6.9.1952 ve švýcarské Ženevě, je podobná z velké části Bernské úmluvě, ale v některých aspektech není natolik přísná, zaručuje ochranu díla 25 let po smrti autora. V rámci této smlouvy byl poprvé zaveden symbol © jako označení chráněného díla. Tato smlouva byla v roce 1971 revidována.²²
- **Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)** – ze dne 15. dubna 1994, byla sjednána v rámci Světové obchodní organizace (WTO). Zcela nově upravila výlučné právo na pronájem počítačových programů a kinematografických děl, právní ochranu počítačových programů, ochranu výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních vysílání jako práv souvisejících s právem autorským. Členská dohoda určila členským státům implementovat tato práva do svých zákonů, občanského, správního a trestního řízení.²³
- **Marrákešská smlouva** – byla podepsána dne 28. července 2013 pod záštitou Světové organizace duševního vlastnictví. Jedná se o smlouvu, která usnadňuje přístup k publikovaným dílům nevidomým a zrakově postiženým nebo osobám s jinými poruchami čtení. K této smlouvě se připojila Česká republika prostřednictvím

²¹ Ministerstvo kultury České republiky - Členství ČR v nejvýznamnějších mezinárodních autorskoprávních úmluvách a smlouvách [online]. 2025, Dostupné z WWW: <http://mk.gov.cz/clenstvi-cr-v-nejvyznamnejsich-mezinarodnich-autorskopravnich-umluvach-a-smlouvach-cs-738?utm_source=>.

²² Zákony pro lidi, Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 2/160 Sb. O Všeobecné úmluvě o autorském právu [online]. 2025, Dostupné z WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/1960-2/zneni-19800418>>.

²³ Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky – Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) [online]. 09.08.2006, Dostupné z WWW: <http://mpo.gov.cz/dokument20974.html?utm_source=>.

Evropské unie dne 1. října 2018. Tato smlouva podporuje rovný přístup k informacím a vzdělání pro znevýhodněné skupiny obyvatelstva.²⁴

V současné době je v Evropské unii stále diskutována problematika autorského práva v digitálním prostředí, která se dotýká zejména směrnice 2001/29/ES o autorském právu a právech s ním souvisejících v informační společnosti. Tato směrnice stanovuje právo rozmnožování a sdělování děl veřejnosti, což je klíčový právní princip týkající se šíření autorsky chráněných děl na internetu. V roce 2019 byla vydána Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu, která novelizuje některá ustanovení starší směrnice 2001/29/ES, přinesla zásadní změny v oblasti licencování obsahu na internetu. Tato přinesla velmi zásadní změny v oblasti online sledování nebo streamování obsahu.

Jedním z klíčových ustanovení je článek 15 (původně označovaný jako článek 11 ve fázi návrhu), který poskytuje vydavatelům tiskových publikací nové právo na kontrolu online užití jejich obsahu. Tento článek umožňuje vyžadovat licenční poplatky za zveřejňování částí jejich textů, a to i v případě, že se jedná o krátké úryvky ve výsledcích vyhledávání nebo při hyperlinkovém vyhledávání.

Ve směrnici je zakotveno, že provozovatel bude odpovědný za obsah, který uživatel na jeho server nahrál. Tato regulace má zabránit šíření pirátských kopií děl chráněných autorským právem. Samozřejmě se nejedná o případ, kdy uživatel má licenci na uveřejňované dílo nebo svolení autora. Snahou je zamezit lidem nahrávat svůj vlastní obsah, na různá uložiska tak, aby nedocházelo k šíření děl chráněných autorským právem (tzv. pirátských kopií). Což ovšem znamená, že tento článek se týká vlastně všech sociálních sítí, kde mohou občané sdílet, texty, obrázky, videa (např. Facebook, YouTube, Instagram, TikTok aj.).

Tedy provozovatelé těchto platform jsou odpovědní za obsah, který jejich uživatelé nahrají, a musí proto zavést účinné mechanismy k prevenci neoprávněného sdílení autorsky chráněných děl. Mezi hlavní opatření provozovatelů patří filtry obsahu, což jsou systémy, které detekují autorsky chráněný obsah, licenční dohody s držiteli práv a odstraňování neoprávněně sdíleného chráněného obsahu.

²⁴ Úřední věstník Evropské unie, překlad Marrákešská smlouva, [online]. 9.8.2006, Dostupné z WWW <http://dokumenty.osu.cz/pyramida/marakeska-smlouva.pdf?utm_source==>.

Je nutno uvést, že kritici upozorňují na to, že článek 17 může vést k cenzuře, protože platformy budou motivovány automaticky blokovat obsah, u kterého existuje i jen malé podezření na porušení autorského práva. I nadále probíhají diskuse, jak přesně budou jednotlivá ustanovení této směrnice aplikována v praxi.

4 Současná situace na úseku porušování autorského práva

Porušování autorského práva je celosvětový problém, vzhledem k současné vyspělé infrastruktuře získává porušování autorského práva na intenzitě. Je zřejmé, že vzhledem k velmi rychlému technologickému vývoji, často ochrana autorského práva zaostává. Z velké části lze tento fenomén přičíst vzestupu a rozvoji digitálních technologií, rozvoji internetu, digitalizace médií a celkem jednoduchý přístup k výpočetní technice. Tyto faktory umožnily masivní šíření chráněného obsahu bez souhlasu jejich autorů a držitelů autorských práv. Samozřejmě již koncem 20. století docházelo k vytváření kopií analogových děl, jako byly filmy, a to např. formou VHS videokazet. Dnes je však díky digitálním technologiím možné vytvářet dokonalé kopie, které jsou od originálu prakticky nerozeznatelné, což usnadňuje jejich šíření a komplikuje odhalení pirátství. Kromě toho dochází ke vzniku nových modelů nelegální distribuce, například prostřednictvím darknetu nebo sofistikovaných peer-to-peer sítí, které se neustále vyvíjejí a přizpůsobují právním i technologickým opatřením. Tyto kopie nebyly zdaleka tak kvalitní jako originál. V současné době se porušování autorského práva děje v mnoha oblastech, které se stále rozšiřují. Přebírají problémy v oblasti nelegálního sdílení, streamování a pirátství.

Lidé si velmi často neuvědomují, že koupí vlastního programu si kupují jen licenci na jeho užívání. A tato licence naprosto jasně určuje, jak s programem nakládat, kdy jej lze například pouze nainstalovat. Pokud dojde k vytvoření více kopií než dovoluje licence, již se jedná o pirátství.²⁵

V oblasti trestního práva policejní orgány řeší převážně protiprávní jednání v oblasti sdílení a stahování dat na webových stránkách. Současným problémem je využívání webů, na kterých jsou poskytovány například filmy, hudba nebo jiná data. Jejich obhajoba je totiž založena na tom, že poskytují pouze datový prostor pro uložení, ale oni sami díla nesdílí. Tímto jednáním jsou způsobovány škody autorům a jejich zástupcům a ti zasílají oznámení policii, jestliže zjistí porušování autorských práv, například formou sdílení jejich děl na internetu.

²⁵ MATZNER, J., *Právní úprava počítačového programu z pohledu autorského práva*, 1. Vydání, Ostrava: KEY Publishing, 2010, s. 8.

Je nutné také zmínit samotné stahování dat na internetu. Stahování je v některých případech legální, ovšem pokud se jedná o dílo již zveřejněné, a kopii si zhotoví ten, jehož osobní potřebě bude sloužit. Současně takové jednání nesmí být v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím nesmí být nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora, a dále takové jednání nesmí být v rozporu s dobrými mravy. Jak je zřejmé, i samotné stahování tedy může být při nedodržení podmínek autorského zákona protiprávní. Zákon tedy umožňuje stáhnutí obsahu pro svoji osobní potřebu. Ten, kdo obsah stáhl, nesmí jej nikomu jinému zkopírovat, přenechat nebo dále šířit.

Je třeba uvést, že internet jako takový poskytuje autorům rozsáhlou distribuční síť, kde publikují a šíří svoji tvorbu, a to za minimální náklady. Proto je třeba se zamyslet, nad suverenitou autorství a vymezit jeho hranice, protože vlastně vše, co se nachází na internetu je kopií.²⁶

Z hlediska budoucího vývoje je patrné, že oblast porušování autorského práva bude čelit dalším výzvám souvisejícím s nástupem nových technologií, zejména v oblasti generativní umělé inteligence a rozšířené reality. Tyto technologie mohou usnadnit nejen vytváření, ale i šíření nového digitálního obsahu, který bude často kombinací již existujících děl. To vyvolává otázky, zda a jak lze v těchto případech chránit původní autorská práva. Je proto nutné, aby legislativa i vymáhací praxe pružně reagovaly na nové formy užívání a porušování autorských práv a aby byla posílena mezinárodní spolupráce, která je klíčová v prostředí digitálních platforem, jež často překračují hranice jednotlivých států.

Zároveň je třeba vzít v úvahu i rostoucí význam odpovědnosti digitálních platforem, které slouží jako prostředníci při šíření obsahu – ať už legálního, či nelegálního. Diskuse o jejich právní odpovědnosti za porušování autorských práv, které se děje prostřednictvím uživatelského obsahu, nabývá na intenzitě nejen v odborné komunitě, ale i na úrovni evropské legislativy. Nové regulační rámce, jako například Akt o digitálních službách (Digital Services Act), se snaží nastavit jasnější pravidla pro odstraňování nelegálního obsahu a zvýšit transparentnost fungování algoritmů. Tyto iniciativy naznačují, že budoucnost ochrany autorských práv bude záviset nejen na přímé represi uživatelů, ale i na aktivní spolupráci a odpovědnosti technologických gigantů.

²⁶ VINAR, J. et al., *Autorské právo.2015*, Nučice: Medias res, 2015, s. 7.

Obsáhnout všechny oblasti porušování autorského práva je velmi problematické. V následující kapitole bude vyjmenováno několik oblastí, v kterých dochází k porušování autorského práva.

4.1 Současné formy porušování autorského práva

Peer-to-peer síť – jedná se o velmi častý způsob porušování autorských práv, který je založen na decentralizovaném sdílení dat mezi jednotlivými uživateli. Na rozdíl od serverových úložišť, kde jsou data uložena na hlavním serveru, jsou data peer to peer sítí rozdělena mezi samotné uživatele. Tito uživatelé fungují nejen jako stahující, ale také jako distributoři obsahu. Uživatelé tedy vytváří robustní a rozptýlenou síť, kterou je velmi obtížně vypnout nebo jí efektivně sledovat. Uživatelé navíc stěžují své vyhledání použitím virtuálních privátních sítí (VPN), které maskují IP adresy uživatelů a znesnadňují tak svojí identifikaci.

Nejznámějšími platformami využívající peer-to-peer síť jsou například BitTorrent, eDonkey2000, kdy data nejsou stahována z jednoho zdroje, ale jsou rozdělena do malých částí, které si mezi sebou uživatelé vyměňují. Tento způsob je velmi efektivní, a především se jedná o velmi rychlé sdílení dat. Navíc tento způsob značně komplikuje vymáhání autorských práv. Vzhledem k velké anonymitě uživatelů, je tento způsob velmi těžké odhalit.

Je nutno zmínit, že trendem posledních let, je odklon státní represe vůči individuálním uživatelům (subscribers), kteří sice porušují autorská práva, ovšem jen málokdy k vlastnímu obohacení. Státy a jejich orgány se zaměřují na online pirátství, které je pácháno za účelem komerčního zisku. Takové subjekty totiž zakládají svoje podnikání na základě porušování autorských práv.²⁷ Vlády se tedy snaží blokovat přístup k Peer-to-peer sítím a také aktivně pronásledovat jejich provozovatele a uživatele. Také monitorují a blokují konkrétní IP adresy nebo používají systémy na detekci a omezení

²⁷ ANDRUŠKO, A., *Internet, informační společnost a autorské právo*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 84-87.

provozu poskytovatelů těchto sítí. Ovšem i přes veškerou snahu, neustále vznikají nové techniky a strategie, jak obejít ochranná opatření.

Dalším důležitým aspektem je právní regulace peer to peer sítí v různých zemích. Některé státy zavedly přísné zákony proti nelegálnímu sdílení obsahu, včetně vysokých pokut či dokonce trestního postihu pro provozovatele nelegálních distribučních sítí. Jiné země naopak umožňují sdílení obsahu v určité míře, například pokud se jedná o osobní užití. Různé přístupy k regulaci peer to peer sítí vedou k tomu, že pirátský obsah se často přesouvá mezi servery umístěnými v jurisdikcích s mírnější legislativou, což dále komplikuje jeho vymáhání.

Peer-to-peer sítě však nejsou využívány pouze k nelegálním aktivitám. Mají široké spektrum legitimních využití, například při distribuci open-source softwaru, aktualizací her a programů či sdílení vědeckých dat mezi výzkumnými institucemi. Díky své decentralizované povaze umožňují efektivní přenos velkých objemů dat bez nutnosti využívání drahých serverových řešení. Mnoho organizací a firem proto využívá peer to peer technologie k optimalizaci svého datového přenosu a snížení nákladů na infrastrukturu.

Softwarové pirátství – jedná se o jednu z nejrozšířenějších forem porušování autorského práva, spočívá v nelegálním kopírování, distribuci nebo používání softwaru bez odpovídající licence. Lze si tedy dovodit, že společným jmenovatelem užití nelegálního softwaru nebo jeho nelegálního užití, je vždy zásah do majetkových autorských práv (např. zásah do zdrojového kódu) nebo osobnostních autorských práv (např. neoprávněné užití softwaru).²⁸ Tento druh porušování autorského práva se vyskytuje celosvětově, zejména v rozvojových zemích, kde jsou licenční poplatky za legální software často velmi vysoké. Nelegální kopie tak zahrnují programy grafické, designové, modelování nebo kancelářské programy.

Ovšem uživatelé těchto nelegálních produktů přijímají bezpečnostní rizika, kdy jsou sami ohroženi různým malwarem, spywarem, které ohrožují soukromí uživatele. Užíváním těchto nelegálních softwarů mohou být trestně odpovědní v rámci právních důsledků, kdy užívání vede k velmi vysokým pokutám, ale také k trestnímu stíhání.

²⁸ JANSÁ, L., OTEVŘEL, P., *Softwarové právo. Praktický průvodce právní problematikou v IT*, 2. Vydání, Brno: Computer Press, a. s., 2014, s. 53-55.

Výrobci softwaru se brání pirátským kopiím. Například online aktivacemi, kdy aktivace produktu je podmíněna připojením k internetu nutné pro ověření licence. Také použitím digitální práva, kdy jsou použity systémy na ochranu proti kopírování, které zabráňují nelegální distribuci softwaru. Výrobci uživatelům nabízejí předplatné místo jednorázového nákupu, kdy uživatelé platí měsíční poplatek za legální užívání softwaru, což je pro některé uživatele výhodnější.

Dalším významným aspektem softwarového pirátství je jeho dopad na vývojáře a společnosti, které software vytvářejí. Nelegální kopírování a distribuce softwaru snižují jejich zisky, což může vést k omezení financí na vývoj nových verzí programů, inovace či podporu stávajících produktů. Menší softwarové firmy mohou být pirátstvím zvláště ohroženy, protože nemají dostatečné finanční prostředky na boj proti nelegálním kopiím nebo na zavedení pokročilých bezpečnostních opatření. Tento problém se týká nejen velkých technologických společností, ale i nezávislých vývojářů, kteří vytvářejí aplikace a programy pro širokou veřejnost.

V posledních letech se také rozšířily alternativní způsoby distribuce softwaru, které pomáhají omezit pirátství. Patří sem například modely open-source softwaru, kdy jsou programy poskytovány zdarma s otevřeným kódem, což umožňuje jejich legální využití a úpravy komunitou vývojářů. Další možností je freemium model, kde základní verze softwaru je zdarma a pokročilé funkce jsou zpoplatněny. Tyto přístupy nejenže snižují míru nelegálního stahování, ale také nabízejí uživatelům legální alternativy, které jim umožňují přístup k potřebným nástrojům bez porušování autorských práv.

Boj proti softwarovému pirátství je celosvětový problém, který má ekonomické, právní a bezpečnostní dopady. Proti tomuto problému působí legislativní opatření, technologické ochrany a vzdělávání veřejnosti v oblasti nelegálního softwaru.

Sociální media a cloudové služby – v posledních letech se tyto služby staly významnou částí sdílení autorsky chráněného obsahu, a to jak legálně, tak i nelegálně. Skrze platformy například jako je Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, Twitter. Na YouTube je ze strany uživatelů nahráván, sdílen a přehráván různý obsah, hudba, filmy, knihy, softwarů a dalších materiály, které mohou být chráněny autorskými právy. Mnoho uživatelů v těchto platformách nelegálně nahrává celé filmy.

Provozovatelé těchto platforem mají zavedeny technologie, které rozpoznají nelegální obsah, ale tyto nejsou zcela spolehlivé a uživatelé stále nachází nové způsoby,

jak tuto ochranu obejít. Zde je krátký výčet metod, jak uživatelé bezpečnostní technologie obchází – rozdělení videa na kratší části, pozměnění zvuku, překlopení obrazu, změna rychlosti přehrávání, a to z důvodu, aby ochranné mechanismy nerozpoznaly uváděný obsah.

K porušování autorského práva také dochází formou cloudových služeb Google drive, DropBox, OneDrive, do kterých uživatelé nahrávají soubory a tyto následně sdílí prostřednictvím odkazů na sociálních sítích jako je Twitter, Facebook, Instagram, YouTube aj.

Sociální média a cloudové platformy se snaží bojovat proti nelegálnímu obsahu. Nástroj, který využívá YouTube, se nazývá Content ID, tento porovnává nahrané soubory s databází chráněného obsahu a umožňuje držitelům těchto práv žádat odstranění videa nebo jeho monetizaci v jejich prospěch. Facebook a Instagram mají funkci pro podání žádosti o odstranění obsahu, pokud porušuje autorská práva. Dále se využívá Geoblocking, který zabraňuje neautorizovanému sledování v jiných regionech, například u Netflixu, HBO Max, Disney +, apod. Cloudová úložiště jako je Google Drive, Dropbox mají detekční systémy pro nahrané soubory a mohou zablokovat jejich sdílení. Lze konstatovat, že ačkoliv se majitelé platform se snaží stále vyvíjet nové technologie, uživatelé nelegálního obsahu také nezhálí, a vyvíjejí stále nové metody sdílení nelegálního obsahu.

Dalším faktorem, který ztěžuje boj proti nelegálnímu sdílení autorsky chráněného obsahu na sociálních médiích a cloudových službách, je neustále se vyvíjející technologie šifrování a anonymizace. Někteří uživatelé využívají šifrované soubory, které je obtížné detekovat pomocí standardních detekčních nástrojů, čímž se vyhýbají ochraně autorských práv. K tomu přistupují i metody, jako je změna formátu souboru, záměrné poškození souboru, aby detekční systémy nemohly rozpoznat obsah, nebo nahrávání souborů s mírně upravenými metadaty, což také obchází ochranu autorských práv. Také se stává běžnou praxí využívat dočasné a anonymní účty na sociálních sítích, což ztěžuje identifikaci a sledování nelegálního obsahu.

Rostoucí zájem o digitální obsah, jako jsou filmy, hudba a videohry, vede k tomu, že pirátský obsah je stále snadněji dostupný prostřednictvím sociálních médií a cloudových služeb. Uživatelé často sdílejí odkazy na nelegálně stažený obsah bez vědomí jeho porušování autorských práv, což může vést k masovému šíření porušování. I přes

snahu platform o implementaci nových ochranných nástrojů, jako jsou automatické filtry nebo hlášení porušení, stále existuje mnoho šedých zón, které zůstávají neodhaleny. Tyto technologie sice snižují šíření nelegálního obsahu, ale zároveň ukazují, jak důležitá je komplexní regulace a spolupráce mezi tvůrci obsahu, právními institucemi a poskytovateli služeb.

Nelegální streamování a sdílení obsahu – v současnosti se jedná o jednu z nejrozšířenějších forem porušování autorských práv v digitálním prostředí. Jde o nelegální streamovací platformy, například různé weby, sociální sítě a služby, které poskytují filmy, seriály či sportovní přenosy bez licenčního oprávnění. Vzhledem k tomu, že ve většině případů nejsou tyto platformy registrovány na stejném místě jako poškozený subjekt, je ztížen jejich právní postih. Naopak provozovatelé těchto platform obvykle získávají finanční prostředky na základě uváděných reklam nebo prémiových účtů, díky kterým mohou rychleji nebo neomezeně stahovat případně shlížet filmy bez přerušování, přitom samotní držitelé práv však přichází o zisky.

Mezi jedny z nových metod omezení protiprávního jednání v oblasti sdílení nebo streamování je tzv. geoblocking. *Geoblocking je v užším slova smyslu vnímán jako omezení či zamezení přístupu k online službě na základě geografické polohy.*²⁹ Ve většině případů lokalizuje IP adresu uživatele, dále také GPS souřadnice. Geoblocking je částečně omezen, a to na základě Nařízení EU 2018/302, které zakazuje diskriminaci spotřebitelů na základě jejich polohy, nejčastěji je využíván ve streamovacích službách. Některý obsah je dostupný pouze v určitých zemích, a to kvůli licenčním smlouvám. Například seriál na Netflixu může být dostupný v USA, ale v ČR jej nelze přehrát. Uživatelé využívají různé metody, aby geoblocking obešli, například použití technologie Virtual Private Network (VPN), která umožňuje změnit uživateli IP adresu, tato technologie předstírá, že se uživatel nachází v jiné zemi. Také existuje speciální služba smart DNS (Domain Name System) jedná se o systém doménových jmen, tato služba přesměrovává požadavky skrze internetové připojení přes jinou zemi a uživatel se tak zobrazuje jinde, než kde se doopravdy nachází.

V současné době je tedy forem porušování autorského práva celá řada. Ve většině případů je porušování autorského práva řešeno formou občanskoprávního sporu.

²⁹ BENEŠ, Marek, *Autorské právo v rozhlasovém vysílání*, Praha: Leges, 2020, s. 119,

Autorská práva jako taková jsou chráněna kolektivními správci, nebo většími společnostmi, která práva autorů chrání.

Vzhledem k již zavedeným ochranným opatřením je zjevné, že ti, kteří se ochranou autorského práva zabývají, jsou stále o krok pozadu. Dle autora by napomohlo řešení problému zavedení urychlení soudních procesů, v současné době jsou soudní spory velmi zdoluhavé. Také například zavedené specializovaných soudů věnujících se autorskému právu by mohlo napomoci rychlejšímu řízení.

Dále by pomohlo zavedení zvýšené spolupráce mezi státy, kdy valná většina serverů s nelegálním obsahem se nachází mimo stát, ve kterém dochází k protiprávnímu jednání.

Jedním z dlouhodobějších způsobů řešení by mělo být zvýšení povědomí veřejnosti, neboť je zřejmé, že někteří uživatelé v rámci internetu nevnímají své jednání jako protiprávní. Možností může být formou úpravy školních vzdělávacích programů informovat o protiprávnosti již školní děti a mládež.

Uživatele je třeba informovat o legálních alternativách jako jsou streamovací služby Netflix a Spotify. Zde se můžeme zmínit o studii provedené v roce 2015 společností Ipsos, která v rámci 13 největších světových trhů z hudbou, zjistila, že v šesti měsících přistoupilo 69 % internetových uživatelů k licencovanému obsahu a 38 % uvedlo, že si radši stáhnou hudbu online, než aby si koupili CD. V roce 2010 bylo platících odběratelů 8 miliónů, ale v roce 2014 již 41 miliónů.³⁰

Jedno z řešení, které se týká současné doby, je také zapojení umělé inteligence. V současné době si umělá inteligence nachází cestu do oblastí lidských činností, a to zejména v oblasti techniky.³¹ Umělá inteligence by mohla být využita z hlediska vyhledávání nelegálního obsahu v rámci internetu.

Umělá inteligence se stále častěji používá k detekci a prevenci nelegálního streamování a sdílení obsahu. Pokročilé algoritmy strojového učení mohou analyzovat masivní množství dat a identifikovat vzory, které naznačují přítomnost pirátského obsahu na internetových platformách. Pokud je detekováno porušení autorských práv, systém

³⁰ ANDRUŠKO, A., *Internet, informační společnost a autorské právo*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 91.

³¹ ZIBNER, J., *Umělá inteligence jako technologická výzva autorskému právu*, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. XI

může videa buď odstranit, nebo je monetizovat ve prospěch držitelů práv, čímž se zajistí, že nelegální obsah nebude přínosem pro provozovatele pirátských platform.

Využití umělé inteligence v boji proti nelegálnímu streamování a sdílení obsahu má také potenciál v oblasti proaktivního monitorování. Umělá inteligence může být nasazena k prohledávání sociálních médií a cloudových služeb v reálném čase a automatickému vyhledávání nových zdrojů pirátského obsahu, které unikly předchozím ochranným opatřením. Tato technologie se neustále vyvíjí a zdokonaluje, což umožňuje lepší detekci i u obsahu, který je manipulován nebo šifrován. Umělá inteligence představuje silný nástroj nejen pro identifikaci porušení autorských práv, ale i pro zajištění preventivních opatření, která mohou omezit šíření nelegálního obsahu ještě před tím, než se dostane na veřejné platformy.

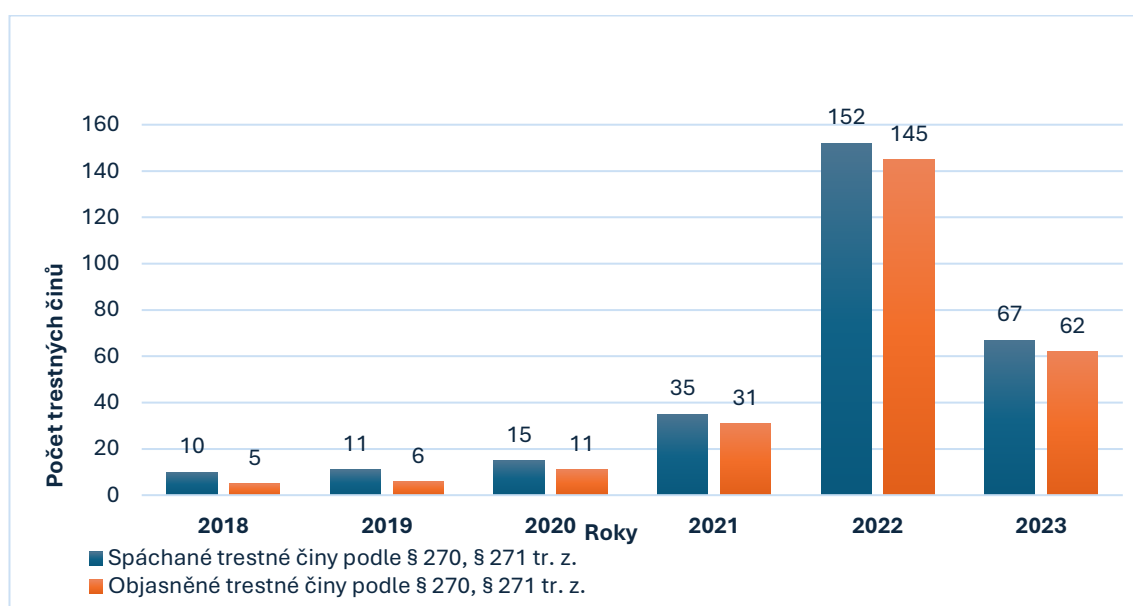
Dalším rostoucím problémem je obsah vytvářený samotnými uživateli na různých platformách jako YouTube, TikTok nebo Instagram. Tito tvůrci často kombinují, remixují či jinak upravují existující autorsky chráněná díla, aniž by měli potřebná oprávnění. I když může jít o kreativní formu sebevyjádření, z právního hlediska může docházet k zásahu do práv původních autorů. Tento trend otevírá složité otázky týkající se hranic spravedlivého užití, svobody projevu a ochrany autorských práv. Právní rámec na tuto dynamicky se vyvíjející oblast často reaguje se zpožděním, a proto je třeba hledat vyvážené řešení, které ochrání práva autorů a současně neomezí rozvoj digitální kreativity.

V poslední době se rovněž objevuje nová forma porušování autorského práva, která využívá umělou inteligenci k vytváření realistických, ale falešných audiovizuálních děl. Tato technologie umožňuje například vložení tváře nebo hlasu známé osobnosti do cizího díla bez jejího souhlasu, což může představovat zásah nejen do osobnostních práv, ale i do autorských práv, pokud jsou přitom použita chráněná díla. Zneužití těchto technologií otevírá nové právní otázky a klade vysoké nároky na legislativu i detekční systémy, které musí reagovat na stále sofistikovanější způsoby obcházení autorskoprávní ochrany.

4.2 Statistické údaje o vývoji trestné činnosti v oblasti autorského práva z období pandemie COVID-19 a po pandemii

Tato část je zaměřena na statistické výstupy porušování autorského práva v letech 2018 až 2023. Tyto výstupy byly staženy z internetového portálu Policejního prezidia policie České republiky, oddělení věcných gescí a statistik. Součástí statistiky je Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 trestního zákoníku a Padělání a napodobení díla výtvarného umění dle § 271 trestního zákoníku. Přehled statistik bude za období 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 a 2023.

Graf 1: Porušování autorského práva na území Krajského ředitelství Ústí nad Labem, srovnání období 2018–2023.³²

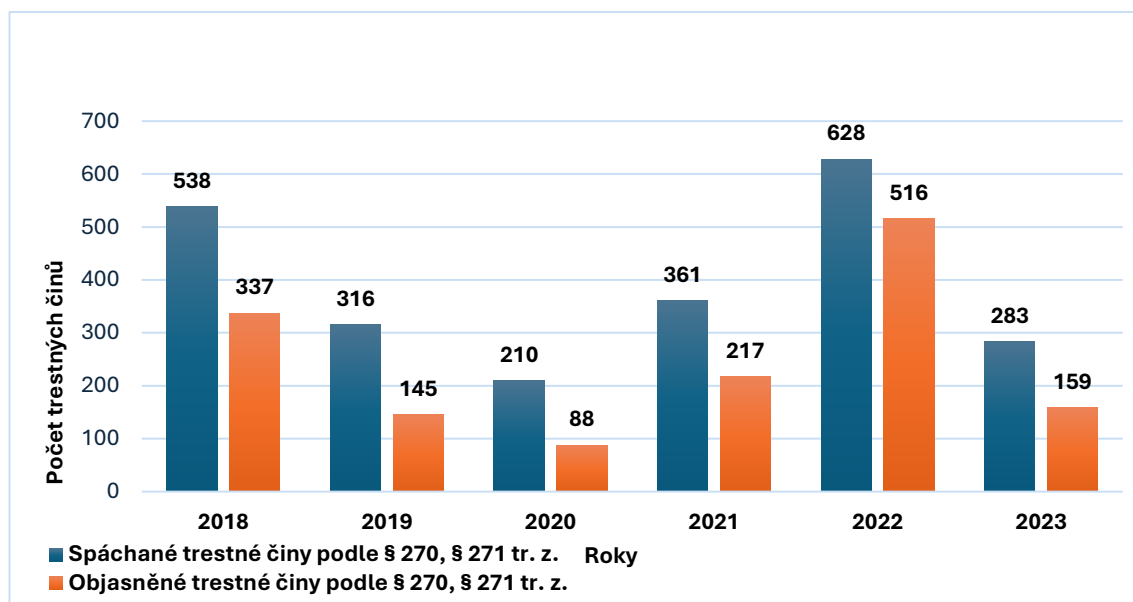

Vypracovaný **graf č. 1** znázorňuje přehled četnosti porušování autorského práva za sledované období na území krajského ředitelství policie Ústí nad Labem. Je zřejmé, že každoroční celkový počet těchto případů je obdobný, tedy od roku 2018 do roku 2020. V tomto grafu je naprosto zřetelné, že trestná činnost v oblasti autorského práva byla obdobná, a to až do roku 2020, v roce 2021 došlo k zdvojnásobení porušování autorského práva, ale roku 2022 došlo desetinásobnému navýšení. V první polovině tohoto roku byla ještě zavedena pandemická opatření, jednalo se například o nošení respirátorů, omezení hromadných akcí. Většina opatření byla ukončena v květnu roku 2022. Následujícího roku 2023 se trestná činnost v oblasti trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva snížila, ale již ne na úroveň předchozích let. Je třeba zmínit, že objasňenost v rámci krajského ředitelství policie Ústí nad Labem byla v období 2018 na 50 %, rok 2019 na 54,6 %, rok 2020 na 73,3 %, rok 2021 na 88,6 %, rok 2022 na 95,4 % a roku 2023 na

³² *Policie České republiky, Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW < <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

92,5 %. Z vypracovaného grafu je zřejmé, že velký nárůst uvedené trestné činnosti nastal v roce 2022.

Graf 2: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání období 2018-2023.³³

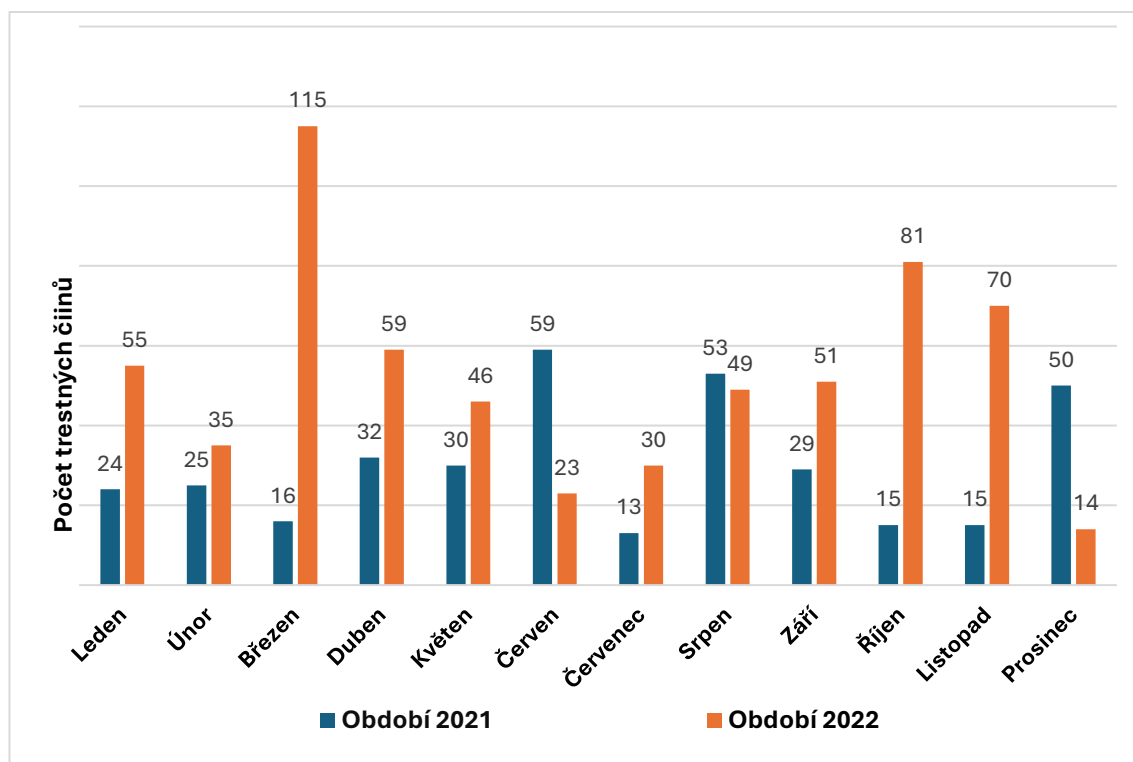
Vypracovaný **graf č. 2** znázorňuje přehled četnosti porušování autorského práva za sledované období na území České republiky. Je zřejmé, že každoroční celkový počet těchto případů je obdobný, tedy od roku 2019 do roku 2021. Období pandemie COVID-19 tedy prosinec roku 2019 – začátek roku 2022 se nijak nevymykalo průměrnému páchaní trestné činnosti v oblasti autorského práva. Také je nutno uvést, že ačkoliv rok 2019 spadá do oblasti pandemie COVID-19, je začátek této pandemie datován k prosinci 2019, tedy konec tohoto roku. Výjimkou se stal rok 2022, zde došlo k prudkému nárůstu porušování autorského práva. V tomto roce byl 3. května ukončen nouzový stav. Většina protipandemických opatření byla ukončena v první polovině roku 2022. Následující rok 2023 se již vrátil do průměrné páchané trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva. Je třeba zmínit, že objasněnost v rámci policie byla v období 2018 na 62,6 %, rok 2019 na 45,9 %, rok 2020 na 41,9 %, rok 2021 na 60,1 %, rok 2022 na 82,2 % a roku 2023 na 56,2 %. Z vypracovaného grafu je zřejmé, že velký nárůst trestné činnosti nastal v roce 2022 a také objasněnost v tomto roce vzrostla na 82,2 %.

Vzhledem k tomu, že graf 1 a 2 nemají dostatečnou vypovídající hodnotu, autor se rozhodl, že je nutné podrobně rozepsat období let 2021, 2022 a 2023. Rok 2021 byl

³³ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW < <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

rokem, kdy byla uplatněna plná pandemická opatření. Rok 2022 byl rokem, kdy byla pandemická opatření ukončena, opatření byla ukončena v květnu tohoto roku.

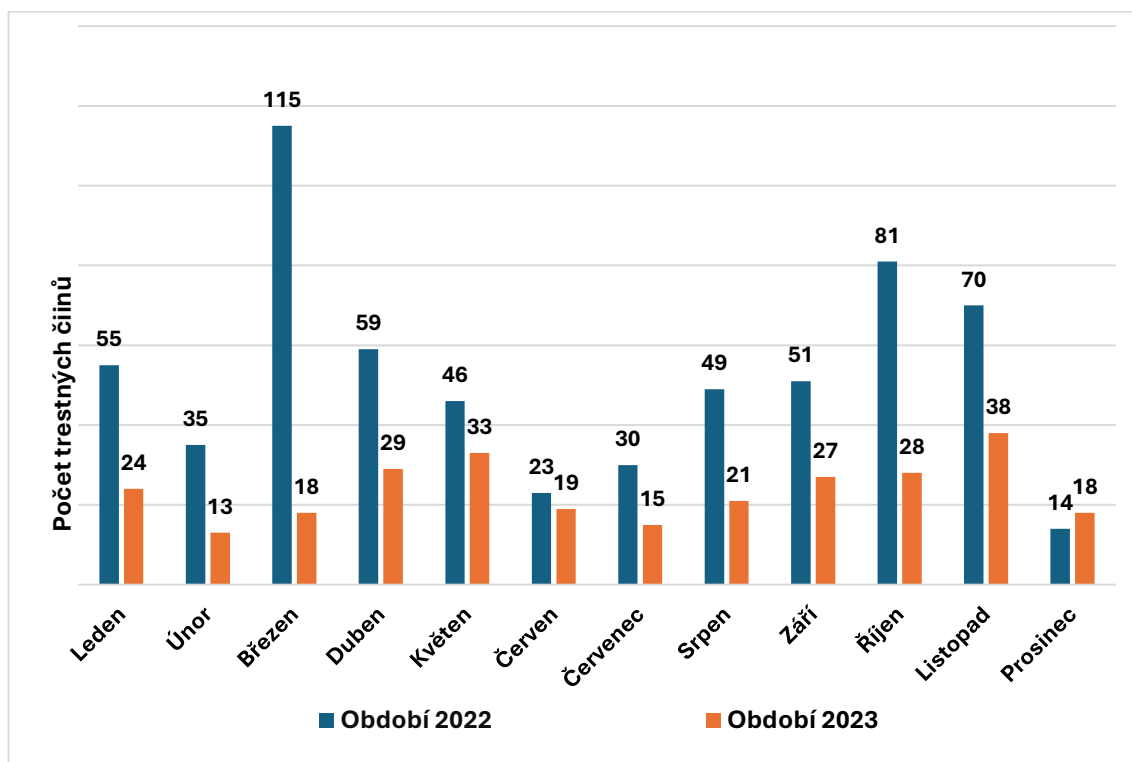
Graf 3: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání období 2021-2022.³⁴

Graf č. 3 se zaměřuje na srovnání počtu případů porušování autorského práva v letech 2021 a 2022 na území celé České republiky. Je patrné, že rok 2022 zaznamenal výrazný nárůst této trestné činnosti oproti předchozímu roku, což koresponduje s celkovým trendem nárůstu případů, který byl zaznamenán i na krajské úrovni. Tento nárůst lze z velké pravděpodobnosti přičíst zejména změnám v legislativním prostředí a aktivnějšímu zapojení soukromých subjektů do vyhledávání a hlášení porušení autorského práva.

³⁴ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW <<https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

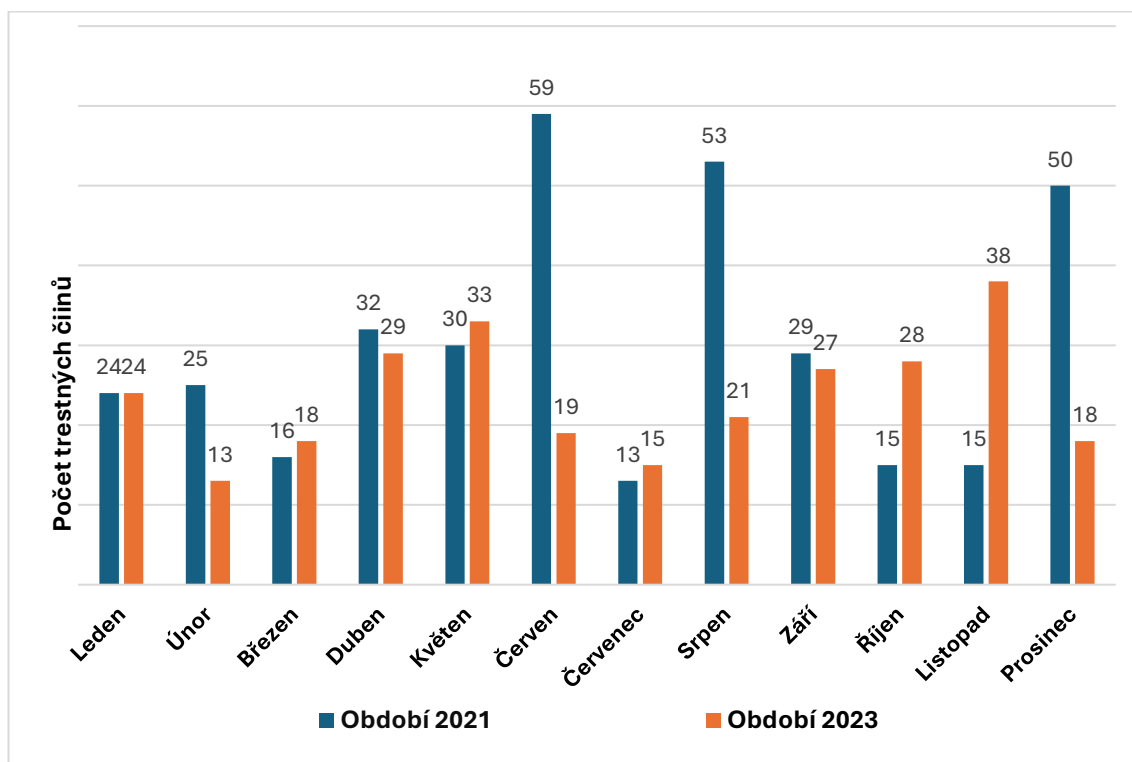
Graf 4: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání období 2022-2023.³⁵

Graf č. 4 znázorňuje srovnání mezi lety 2022 a 2023, přičemž lze pozorovat pokles celkového počtu případů oproti roku 2022. I přesto však zůstává počet případů vyšší než v letech před pandemií. Tento trend může naznačovat, že opatření zavedená v roce 2022, včetně přísnějších kontrol a legislativních změn, měla dopad na úroveň porušování autorského práva, ale zároveň vytvořila nový standard pro vyšetřování a evidenci těchto případů.

³⁵ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW <<https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

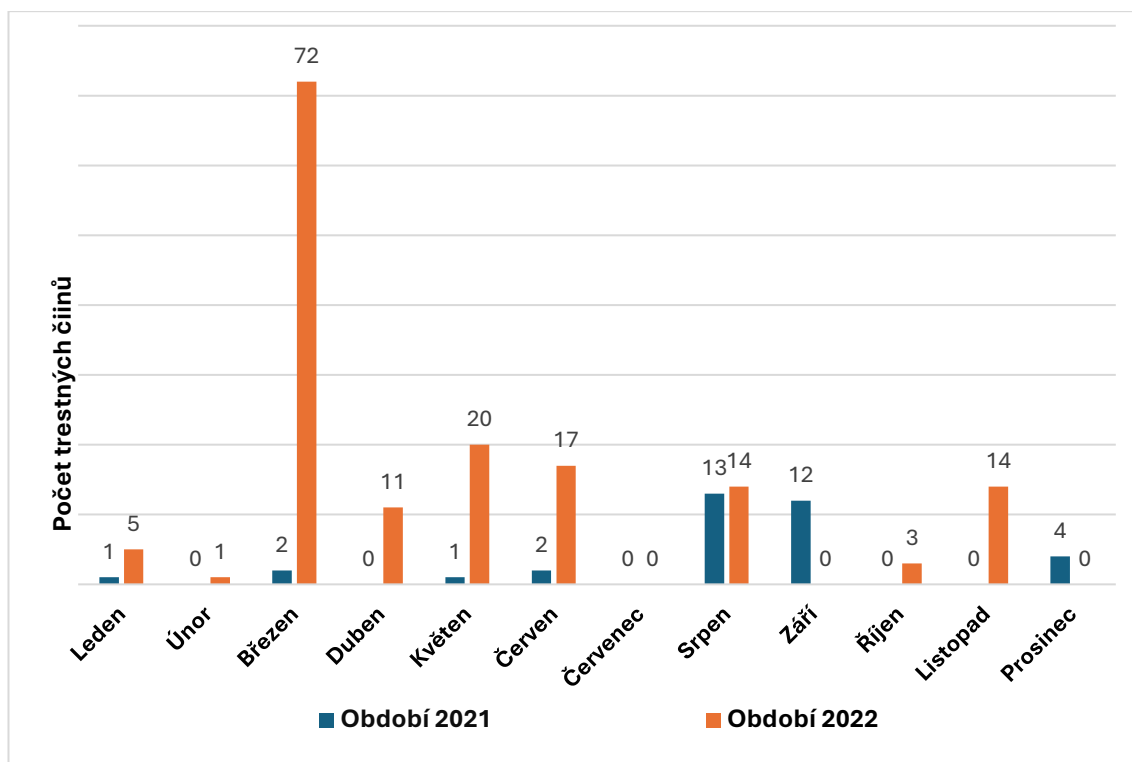
Graf 5: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání rok 2021 a rok 2023.³⁶

Graf č. 5 poskytuje širší pohled na vývoj porušování autorského práva v průběhu tří let 2021, 2022 a 2023. Z něj jasně vyplývá, že nejvýraznější změna nastala mezi roky 2021 a 2022, kdy došlo k prudkému nárůstu případů. Oproti tomu rok 2023 sice zaznamenal pokles, avšak nevrátil se na úroveň roku 2021, což svědčí o dlouhodobějších změnách ve struktuře této trestné činnosti.

³⁶ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW <<https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

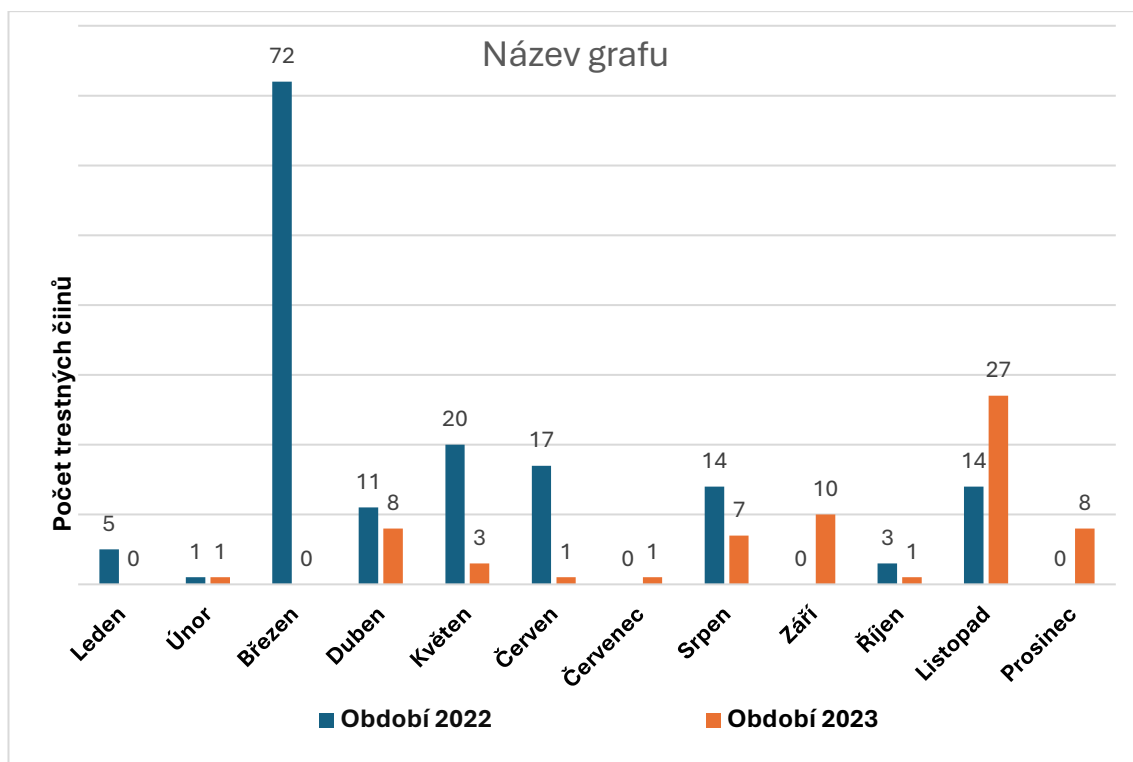
Graf 6: Porušování autorského práva na Území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem, srovnání rok 2021 a rok 2022.³⁷

Graf č. 6 specificky sleduje vývoj případů porušování autorského práva na území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem. Mezi lety 2021 a 2022 zde došlo k rapidnímu nárůstu případů, což odpovídá celorepublikovému trendu. Tento nárůst může souviset s vyšší mírou podávání trestních oznámení a intenzivnějším dohledem nad porušováním autorských práv v digitálním prostředí.

³⁷ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW <<https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

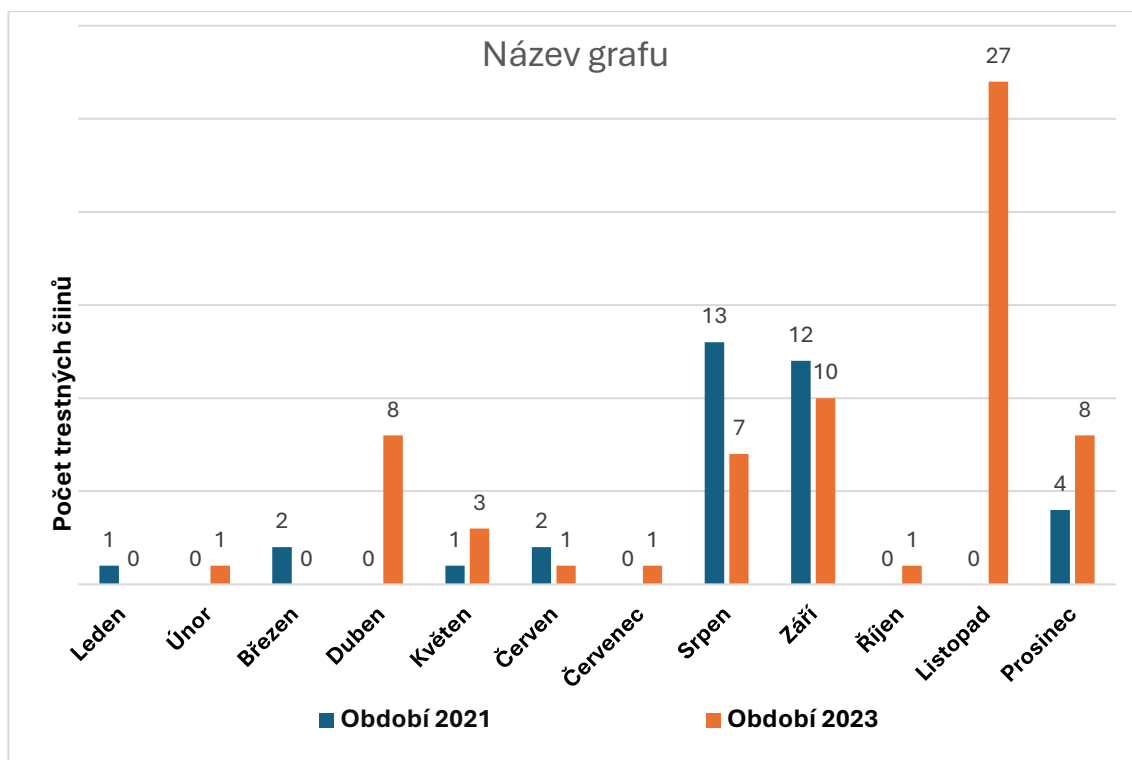
Graf 7: Porušování autorského práva na území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem, srovnání rok 2022 a rok 2023.³⁸

V tomto **grafu č. 7** je patrný pokles počtu případů mezi lety 2022 a 2023. Přesto zůstává úroveň trestné činnosti vyšší než před rokem 2022. Tento pokles může naznačovat efektivnější dohled a preventivní opatření, která byla zavedena v předchozím roce.

³⁸ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW <<https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

Graf 8: Porušování autorského práva na území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem, srovnání období 2021 a rok 2023.³⁹

Poslední **graf č. 8** poskytuje celkový přehled vývoje porušování autorského práva na území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem v letech 2021 a 2023. Ukazuje, že nárůst mezi roky 2021 a 2022 byl výrazný, zatímco mezi lety 2022 a 2023 došlo k mírnému poklesu. Tento trend odráží celorepublikový vývoj, kde se počet případů v roce 2023 snížil, avšak ne na úroveň předchozích let.

Autorův předpoklad, že v době pandemie došlo v rámci trestního řízení ke zvýšenému páchání trestné činnosti v oblasti autorského práva, bylo za využití statistických a matematických metod zjištěno, že vliv pandemie COVID-19, neměl na páchání této trestné činnosti významný vliv. Autor vycházel z předpokladu, že v době omezení shromažďování a větší přítomnosti obyvatel doma se obyvatelé zaměřili například na nelegální stahování nebo sledování on-line webových stránek s nelegálním obsahem. Dle zjištěných informací nebyl tento předpoklad potvrzen, proto autor zažádal ředitele Územního odboru Ústí nad Labem o souhlas k provedení šetření skrze policejní systém evidence trestního řízení. Z hlediska tohoto šetření bylo zjištěno, že došlo ke zvýšení počtu trestních oznámení na základě oznámení velkých soukromých společností.

³⁹ Policie České republiky, *Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW <<https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>. (Zdroj: vlastní zpracování)

Tyto společnosti využily Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 známé také jako Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, tato významně ovlivnila fungování online platform pro sdílení obsahu, jako je například Ulož.to. Tato směrnice zavedla nové povinnosti pro poskytovatele služeb sdílení obsahu online, zejména v oblasti odpovědnosti za porušování autorských práv uživateli. Velké společnosti provádějí šetření skrze porušování autorského práva. Společnosti si najímají odborníky, kteří kontrolují platformy a různé webové stránky a v případě zjištění protiprávního jednání a nedodržení zákonů mají oprávnění zastupovat společnost a o celé věci vyrozumět polici. Tato opatření navýšila statistické množství policími řešených trestných činů na úseku porušování autorského práva.

Z výše uvedeného je zřejmé, že samotná pandemie COVID-19 neměla přímý vliv na nárůst trestné činnosti v oblasti porušování autorských práv, ale spíše přispěla ke strukturálním změnám v digitálním prostředí. Změna uživatelských návyků, přesun kulturního obsahu do online prostředí a rostoucí závislost na digitálních službách vedly ke zvýšenému monitorování a regulaci tohoto prostoru. Významným faktorem se tak stalo zintenzivnění spolupráce mezi držiteli práv a vymáhacími orgány, a to nejen na národní, ale i mezinárodní úrovni. Do budoucna lze očekávat, že statistické výkyvy v oblasti porušování autorského práva budou více ovlivňovány legislativními reformami, technologickým vývojem a efektivitou implementace právních nástrojů než vnějšími krizovými událostmi.

Kromě statistických ukazatelů a legislativních změn je důležité také sledovat vývoj v oblasti osvěty a prevence. V důsledku rostoucího výskytu případů porušování autorských práv došlo k intenzivnějším kampaním zaměřeným na informovanost veřejnosti, a to zejména prostřednictvím škol, médií a neziskových organizací. Zvýšená dostupnost legálního digitálního obsahu prostřednictvím streamovacích platform, jakož i důraz na etické využívání autorských děl, přispěly k postupné změně postojů veřejnosti. Tento vývoj ukazuje, že vedle represivních opatření je klíčová i dlouhodobá strategie zaměřená na vzdělávání a podporu legálního chování v digitálním prostředí.

4.3 Dotazníkové šetření

V rámci bakalářské práce bylo provedeno dotazníkové šetření mezi příslušníky Policie České republiky, Územního odboru Ústí nad Labem. Plné znění dotazníku je uvedeno v příloze I. Cílem bylo získat jejich názory a zkušenosti s porušováním autorského práva, identifikovat nejčastější formy této trestné činnosti a zjistit, jaké metody prevence a odhalování považují za nejúčinnější.

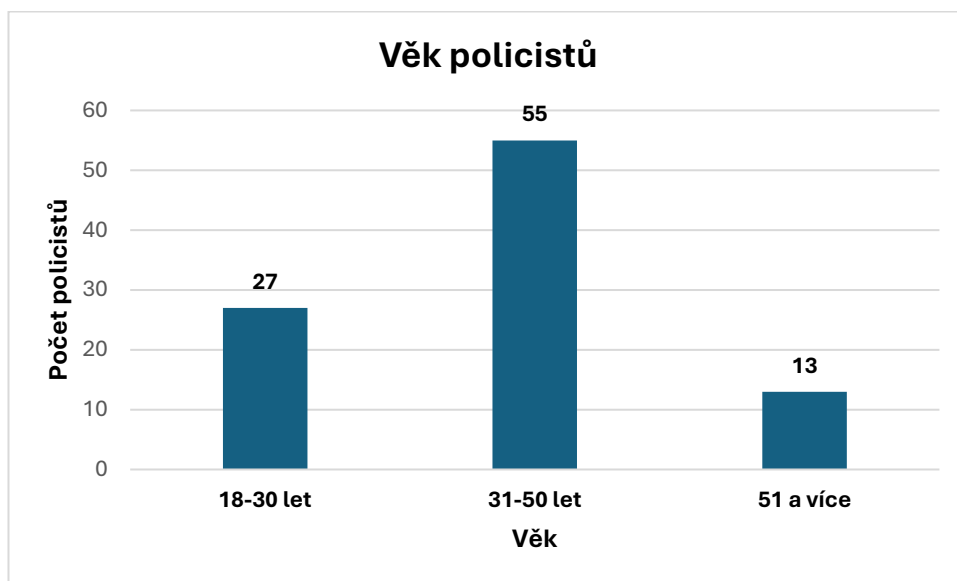
Celkem bylo osloveno **95 respondentů**, z nichž se **95 zapojilo aktivně**. Sběr dat probíhal od **15. února 2025 do 18. února 2025** a dotazník byl distribuován prostřednictvím online platformy www.survio.com.

4.4 Vyhodnocení dotazníků

Otázka č. 1: Jaký je váš věk?

Z 95 odpovídajících bylo 55 osob ve věku 31-50 let, 27 osob mezi 18-30 lety, 13 osob ve věku 50 a více. Nejvíce odpovídali policisté ve středním věku, kteří mají dlouhodobější zkušenosti se službou.

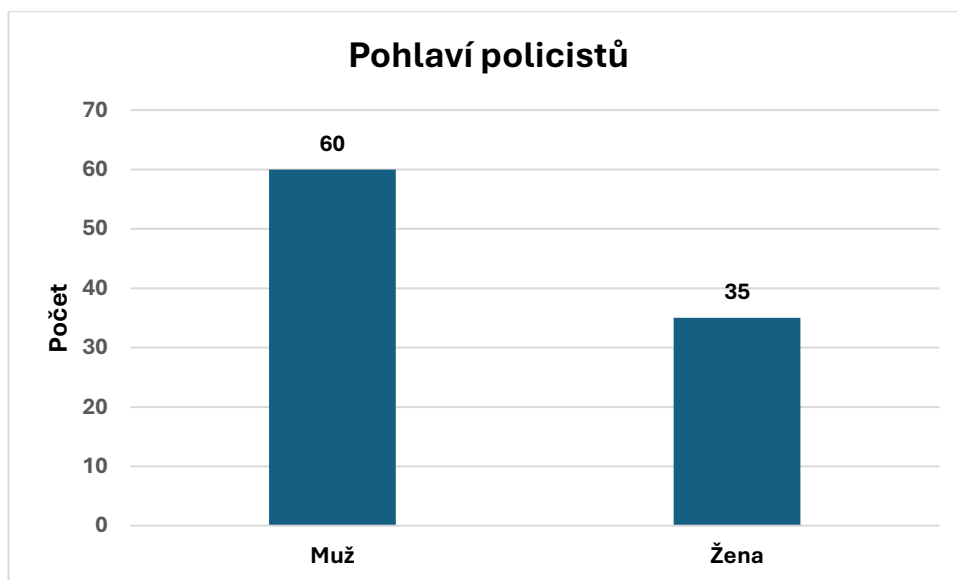
Graf 9: Věk policistů.⁴⁰

Otázka č. 2: Jaké je vaše pohlaví?

Z 95 odpovídajících bylo 60 mužů a 35 žen. Složení respondentů odpovídá běžné genderové struktuře v řadách Policie ČR.

Graf 10: Pohlaví policistů⁴¹

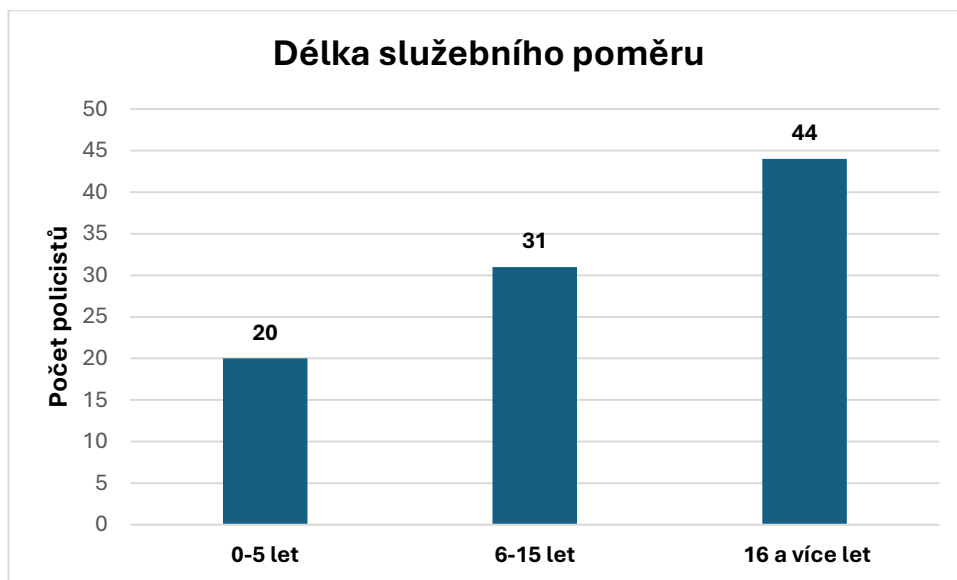
⁴⁰ Graf 9: Věk policistů (Zdroj: vlastní zpracování)

⁴¹ Graf 10 Pohlaví policistů (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 3: Po jakou dobu jste ve služebním poměru?

44 osob odpovědělo 16 let a více, 31 osob odpovědělo 6-15 let, 20 osob odpovědělo 0-5 let. Většina odpovídajících má bohaté zkušenosti v oboru.

Graf 11: Délka služebního poměru.⁴²

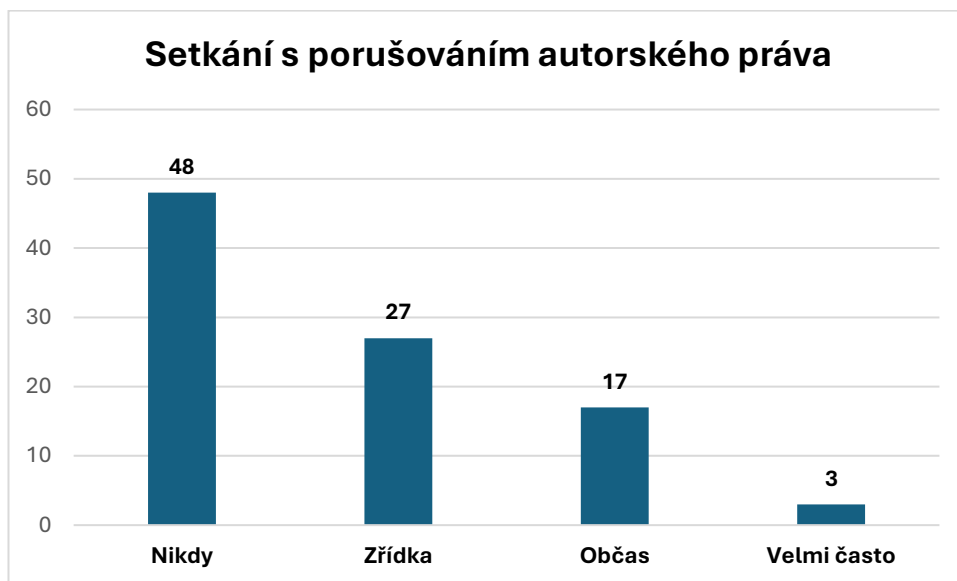

⁴² Graf 11 Délka služebního poměru (*Zdroj: vlastní zpracování*)

Otázka č. 4: Setkal(a) jste se s případy porušování autorského práva během výkonu své služby?

Z 95 odpovídajících 48 osob odpovědělo nikdy, 27 osob odpovědělo zřídka, 17 osob odpovědělo občas, 3 osoby uvedly velmi často. Je zřejmé, že porušování autorského práva není běžnou agendou většiny policistů.

Graf 12: Četnost setkání s porušováním autorského práva.⁴³

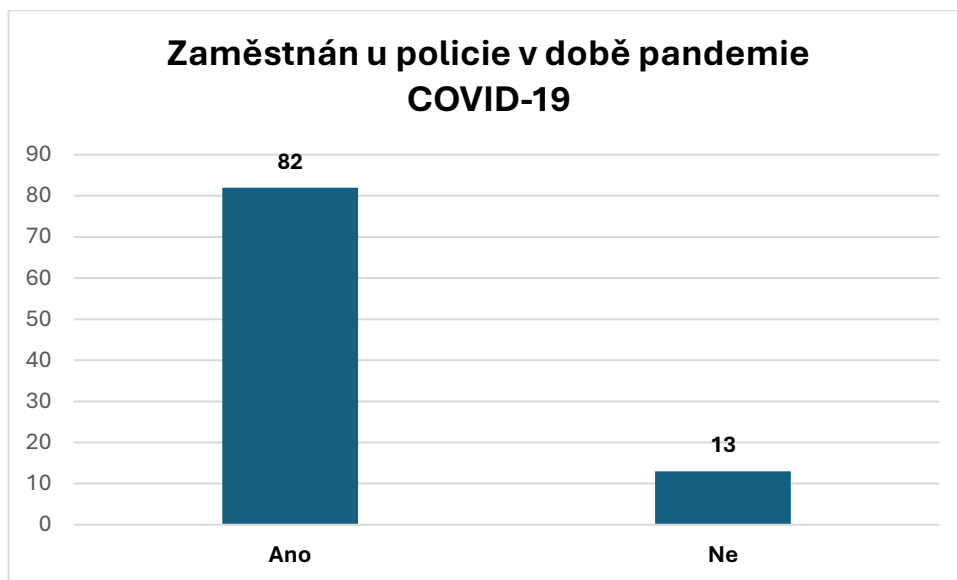

⁴³ Graf 12: Četnost setkání s porušováním autorského práva (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 5: Pracoval jste u policie v době pandemie COVID-19?

82 osob uvedlo ano a 13 osob ne. Získané odpovědi pocházejí převážně od policistů, kteří měli možnost sledovat vývoj kriminality během pandemie.

Graf 13: Služební poměr u policie v době pandemie COVID-19.⁴⁴

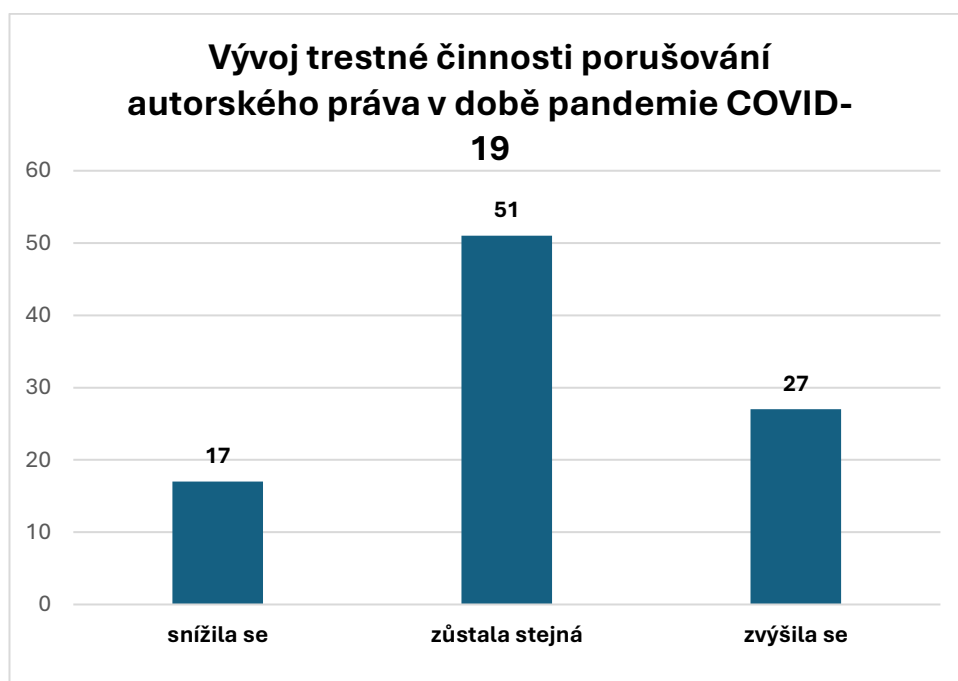

⁴⁴ Graf 13: Služební poměr u policie v době pandemie COVID-19 (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 6: Jak byste hodnotili vývoj trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva během pandemie COVID-19?

Z 95 osob, 51 odpovědělo, že zůstala stejná, 27 osob uvedlo, že se zvýšila a 17 osob uvedlo, že se snížila. Výsledky potvrzují, že pandemie COVID-19 neměla výrazný dopad na objem této trestné činnosti, přestože někteří respondenti zaznamenali mírný nárůst.

Graf 14: Vývoj trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva v době pandemie COVID-19.⁴⁵

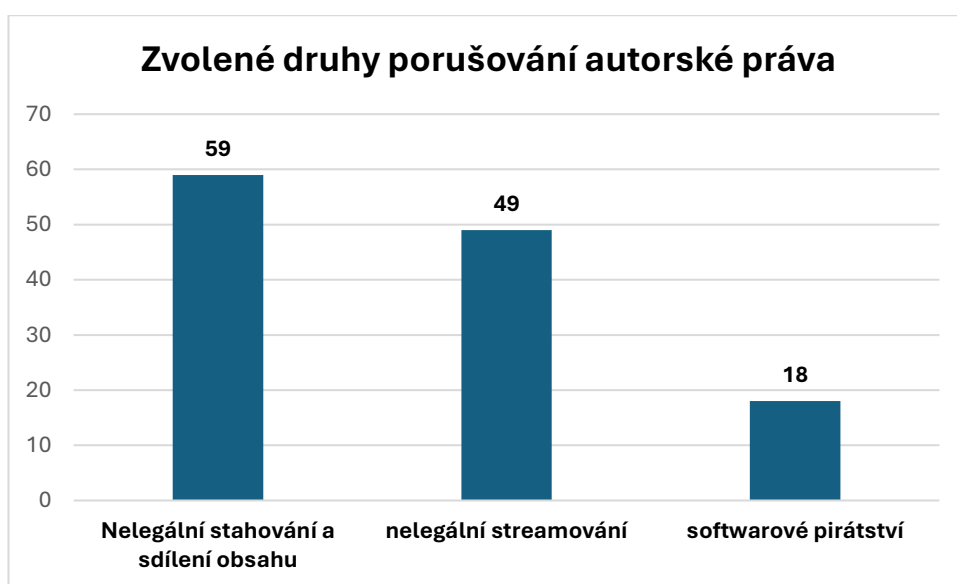

⁴⁵ Graf 14: Vývoj trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva v době pandemie COVID-19 (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 7: Jaké jsou podle Vás nejčastější formy porušování autorského práva, se kterými se setkáváte? (v zaměstnání i mimo něj):

95 odpovídajících uvedlo, že se v 59 případech setkali s nelegálním stahováním a sdílením obsahu, ve 49 případech uvedli setkání s nelegálním streamováním (filmy, hudba, sportovní přenosy), v 18 případech uvedli setkání se softwarovým pirátstvím. Nejčastěji se respondenti setkávají s nelegálním sdílením digitálního obsahu a streamováním filmů a hudby. Softwarové pirátství je vnímáno jako méně rozšířené, avšak stále přítomné.

Graf 15: Druhy porušování autorského práva.⁴⁶

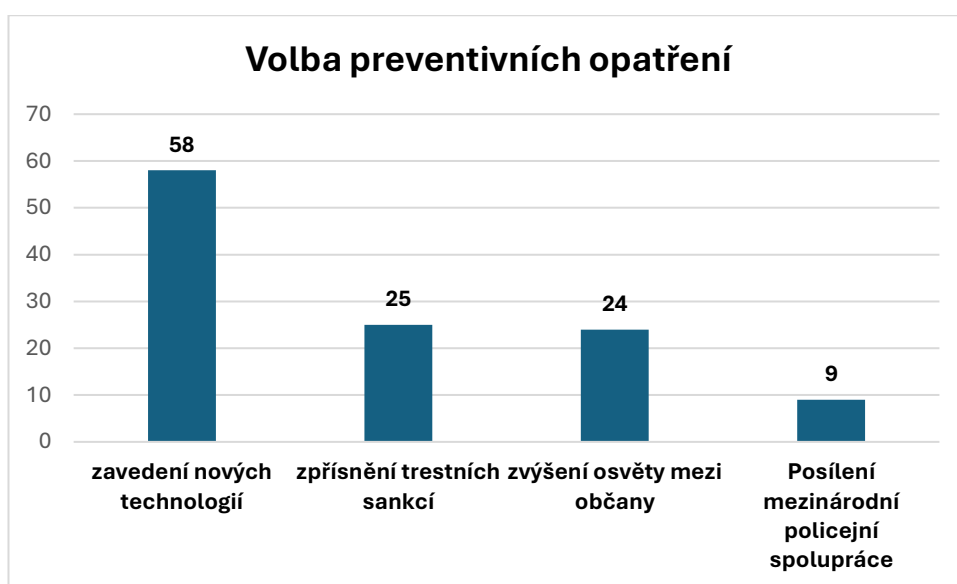

⁴⁶ Graf 15: Volby nejčastějších forem porušování autorského práva (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 8: Jaká preventivní opatření považujete za nejúčinnější pro boj s porušováním autorského práva?

Z 95 odpovídajících, 58 krát byla vybrána odpověď zavedení nových technologií pro odhalování nelegálního obsahu, 25 krát zpřísnění trestních sankcí, 24 krát zvýšení osvěty mezi občany a 9 krát posílení mezinárodní policejní spolupráce. Z výsledků vyplývá, že zavádění nových technologií k odhalování této kriminality je považováno za nejefektivnější cestu. Naopak posílení mezinárodní spolupráce bylo hodnoceno jako méně důležité.

Graf 16: Volba preventivních opatření na úseku porušování autorského práva.⁴⁷

4.5 Vyhodnocení získaných dat

Výsledky dotazníkového šetření mezi příslušníky Policie ČR, Územního odboru Ústí nad Labem, poskytly cenné poznatky o postojích a zkušenostech policistů s problematikou porušování autorského práva. Celkové vyhodnocení odpovědí ukazuje několik zásadních trendů, které lze interpretovat ve vztahu k širšímu kontextu vývoje této trestné činnosti.

Z odpovědí na otázku, zda se policisté během své služby setkali s případy porušování autorského práva, vyplynulo, že největší část respondentů nikdy takový případ neřešila. Menší část uvedla, že se s touto kriminalitou setkává zřídka, zatímco

⁴⁷ Graf 16 Volba preventivních opatření pro boj s porušováním autorského práva (Zdroj: vlastní zpracování)

občasné setkání zaznamenala jen menší skupina. Velmi častý kontakt s touto problematikou uvedlo pouze několik respondentů. Tento výsledek potvrzuje skutečnost, že zatímco porušování autorského práva je považováno za součást kyberkriminality, pro většinu příslušníků Policie ČR nejde o hlavní náplň práce.

Dotazník zkoumal, zda pandemie COVID-19 ovlivnila četnost a charakter porušování autorského práva. Nejvíce respondentů uvedlo, že objem této trestné činnosti zůstal na stejné úrovni, zatímco část zaznamenala nárůst případů a menší část pokles. Tato data ukazují, že i když během pandemie došlo k přesunu aktivit do online prostředí, nevedlo to k výraznému růstu kriminality v oblasti autorských práv.

Nejčastěji zmiňovanými formami této trestné činnosti bylo nelegální stahování a sdílení obsahu, následované nelegálním streamováním. Softwarové pirátství bylo zaznamenáno méně často, což naznačuje, že hlavními oblastmi nelegální distribuce chráněného obsahu jsou filmy, hudba a sportovní přenosy. Tyto aktivity odpovídají celosvětovým trendům, kdy právě audiovizuální obsah patří k nejvíce porušovaným autorským právům.

Respondenti měli možnost vybrat opatření, která považují za nejúčinnější v boji proti porušování autorského práva. Nejvíce policistů označilo zavedení nových technologií pro odhalování nelegálního obsahu jako klíčovou strategii. Přísnější tresty a zvýšení osvěty mezi občany byly uvedeny méně často, což naznačuje, že policisté vidí řešení především v technologickém pokroku.

Výsledky dotazníkového šetření potvrzují, že boj proti porušování autorského práva vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje technologická, legislativní a preventivní opatření. Zatímco represivní složka je důležitá, klíčovou roli hrají moderní analytické metody a mezinárodní spolupráce. Výsledky této studie mohou sloužit jako podklad pro další diskusi o posílení opatření proti porušování autorských práv.

5 Kazuistika z policejní praxe

V této části je popsán praktický postup při šetření podezření ze spáchání trestného činu Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 trestního zákoníku.

Na základě oznámení zástupce společnosti zabývající se výrobou a prodejem konzolí, pana J.J., zaměstnance detektivní agentury, která zastupuje společnost Sony Entertainment ve věcech autorských práv, bylo policejním orgánem šetřeno podezření ze spáchání trestného činu Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 trestního zákoníku.

Oznamovatel byl nejprve vyslechnut na úřední záznam o podaném vysvětlení dle § 158 odst. 6 trestního řádu, kdy uvedl, že zjišťuje a vyhledává nelegální nabídky hardwaru, softwaru a služeb, která porušují autorská práva a ochranné známky. Dle své náplně práce zjistil inzerát na internetovém portálu bazos.cz. V inzerátu bylo uvedeno, že majitel pod jménem Nikolas prodává konzoli s upraveným softwarem pro hraní her zdarma.

Poté následovala emailová komunikace mezi prodejcem a oznamovatelem. Obě osoby se následně sešly u osoby N., kde došlo k předvedení funkčnosti zařízení a instalovaného softwaru. Po předvedení funkčnosti hraní stažených her z portálu ulozto.cz, oznamovatel J.J. koupil od osoby N. herní konzoli s hrami God of War, Diablo III, The Witcher. Došlo k dohodě a pan J.J. konzoli i s hrami koupil od pana Nikolase za celkovou cenu 8.500 Kč.

Po nákupu konzole pan J.J. vyhotovil odborné vyjádření a vyčíslení škody a spolu s trestním oznámením předal celou věc policejnímu orgánu k dalšímu opatření.

Policejní orgán ve věci sepsal záznam o zahájení úkonů v trestním řízení dle 158 odst. 3 trestního řádu, jelikož skutek naplňoval znaky skutkové podstaty přečinu porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 odst. 1 trestního zákoníku.

Ve věci bylo provedeno šetření na místě obchodu a dle popisu osoby prodejce poskytnuté oznamovatelem. Šetřením byla zjištěna osoba N.T. Ve věci bylo vypracováno usnesení o zahájení trestního stíhání osoby N.T. dle § 160 odst. 1 trestního řádu.

Obviněný N.T. byl vyslechnut na protokol o výsledku obviněného dle § 91 trestního řádu. Obviněný se doznal ke všem skutkům, jež mu byly policejním orgánem předešřeny. Jednalo se o prodej herní konzole s nainstalovaným nelegálním softwarem tzv. Jailbreak, který slouží k odstranění ochrany herní konzole dané výrobcem proti spuštění nelegálních softwarů a prodejem 3 ks nelegálních her. Obviněný tedy porušil § 12 právo dílo užít, § 13 rozmnožování, § 30 volné užití díla, § 65 obecné ustanovení (počítačové programy), § 66 omezení rozsahu práv autora k počítačovému programu zákon číslo 121/2000 Sb., o právu autorském o právech souvisejících s právem autorským.

Dle odborného vyjádření byla způsobena škoda poškozené společnosti na upravené herní konzoly a nelegálních hrách, která byla vyčíslena na 25 000 Kč.

Státním zástupcem byla podána obžaloba dle § 176 trestního řádu k projednání okresním soudem. Samosoudce vydal trestní příkaz dle § 314e odst. 1 trestního řádu, dle kterého obviněný N.T. neoprávněně zasáhl nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv k autorskému dílu a dopustil se tak přečinu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dle § 270 odst. 1 trestního zákoníku.

Obviněný byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců s podmíněným odložením se zkušební dobou v trvání 36 měsíců a k náhradě majetkové škody poškozeným ve výši 25 000 Kč.

Závěr

V této bakalářské práci se autor zaměřil na problematiku porušování autorského práva, jeho odhalování a nové formy této trestné činnosti. Hlavním cílem bylo analyzovat specifika a nové formy této kriminality, identifikovat současné přístupy k jejich odhalování a navrhnout efektivní metody a nástroje pro boj s tímto fenoménem. Vedlejším cílem bylo zhodnotit trestnou činnost v oblasti porušování autorského práva v období před pandemií COVID-19, během ní a po jejím skončení, a posoudit případné změny ve frekvenci a struktuře této trestné činnosti. Na základě statistického a dotazníkového šetření potvrdit nebo vyvrátit hypotézu o trestné činnosti na úseku porušování autorského práva.

V teoretické části práce byly definovány základní pojmy autorského práva a rozdělení jeho ochrany v rámci veřejnoprávní a soukromoprávní sféry. Rovněž byla podrobně analyzována právní úprava autorských práv v České republice, včetně vybraných mezinárodních smluv a směrnic EU. Významnou součástí byla také analýza současných forem porušování autorského práva, zejména v souvislosti s rozvojem digitálních technologií, online pirátství a nelegální distribuce chráněného obsahu.

Praktická část přinesla statistické zhodnocení trestné činnosti v oblasti porušování autorských práv v letech 2018 – 2023. V první kapitole práce byla vyslovena hypotéza, že dle názoru autora práce došlo v období pandemie covid 19 k nárůstu případů trestné činnosti na úseku porušování autorského práva. Výsledky však ukázaly, že pandemie COVID-19 neměla zásadní vliv na nárůst těchto trestných činů, avšak po roce 2022 došlo k prudkému zvýšení hlášených případů. Tento trend byl z velké pravděpodobnosti způsoben aktivnější ochranou práv ze strany soukromých subjektů a jejich spoluprací s orgány činnými v trestním řízení. A to zejména na základě směrnic a nařízení EU, které jednotlivé státy implementovaly do svých zákonů. Tedy hypotéza autora, že pandemie COVID-19 měla vliv porušování autorského práva, se nepotvrdila a byla vyvrácena.

Práce přinesla několik doporučení, která by mohla přispět k efektivnějšímu odhalování nelegálního jednání a také k prevenci porušování autorských práv. Mezi hlavní návrhy patří zrychlení soudních řízení v oblasti autorského práva, rozšíření mezinárodní spolupráce v boji proti internetovému pirátství a zvýšení povědomí veřejnosti o legálních možnostech přístupu k obsahu. Významným prvkem budoucího

vývoje může být také využití umělé inteligence k detekci a filtrování nelegálního obsahu na online platformách.

Na základě provedené analýzy lze konstatovat, že problematika porušování autorských práv je dynamická a vyžaduje neustálou adaptaci právních nástrojů a strategií. S rostoucí digitalizací a technologickým pokrokem je pravděpodobné, že se budou objevovat nové formy této trestné činnosti, což bude vyžadovat flexibilní přístup jak ze strany legislativy, tak ze strany orgánů činných v trestním řízení a držitelů práv. V tomto kontextu je zásadní nejen represivní složka, ale také oblast prevence, edukace a spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem.

Vzhledem ke všem výše uvedeným výstupům práce lze prohlásit, že byl naplněn stanovený hlavní i vedlejší cíl práce.

Význam této bakalářské práce spočívá v poskytnutí informací o aktuálních trendech a nových formách porušování autorského práva, což může být přínosné zejména pro Policii ČR a další orgány činné v trestním řízení. Výsledky analýzy mohou sloužit jako podklad pro případné úpravy postupů při evidenci a vyhodnocování přestupkových a trestných jednání v této oblasti. Dále může práce přispět k lepšímu pochopení dynamiky a vývoje trestné činnosti na úseku porušování autorských práv, což umožní efektivnější prevenci a odhalování této formy kriminality. V neposlední řadě mohou zjištěné poznatky sloužit i odborné veřejnosti, legislativecům či soukromým subjektům zabývajícím se ochranou autorských práv při hledání nových strategií pro boj s tímto typem kriminality.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ANDRUŠKO, Alena. *Internet, informační společnost a autorské právo*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. s. 276. ISBN 978-80-7552-327-3.
2. BENEŠ, Marek. *Autorské právo v rozhlasovém vysílání*. Praha: Leges, 2020. s. 194. ISBN 978-80-7502-445-9.
3. BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. s. 596 s. ISBN 978-80-7676-419-4.
4. CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. *Autorský zákon. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. s. 458. ISBN 978-80-7400-944-0.
5. JANSÁ L., OTEVŘEL, P. *Softwarové právo. Praktický průvodce právní problematikou v IT*. 2. vydání. Brno: Computer Press, 2011, s. 414, 978-80-251-4201-1.
6. MATZNER, J. *Právní úprava počítačového programu z pohledu autorského práva*. 1. Vydání. Ostrava: KEY Publishing, 2010. s. 78. ISBN 978-80-7418-057-6. ISBN 978-80-7418-057-6.
7. POLČÁK, Radim, Pavel, KOUKAL, Rudolf, LEŠKA, et al. *Autorský zákon*. Praha: Leges, 2020. s. 864. ISBN 978-80-7502-386-5.
8. POPELKOVÁ, V., ŠTROS, D., VOBORNÍK, M. *Autorské právo. Základní principy, výklad pojmů, vztah mezi pojmy duševní vlastnictví a průmyslové vlastnictví, kolektivní správa autorských práv*. In *Prosazování práv z duševního vlastnictví*, II. Díl, Sešit 1. Praha: Elso group, 2007. s. 49.
9. PRCHAL, P. *Limity autorskoprávní ochrany*. 1. Vydání. Praha: Leges, 2016. s. 272. ISBN 978-80-7502-141-0.
10. SRSTKA, Jiří, et al. *Autorské právo a práva související*. 2. vydání. Vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2019. s. 432. ISBN 978-80-7502-386-5.
11. ŠULC, P., BARTOŠ, A. *Autorské právo v otázkách a odpovědích*, Praha: Pierot, 2012, s. 236. ISBN 978-80-7353-223-9.
12. VINAŘ, J. et al., *Autorské právo. 2015*, Nučice: Medias res, 2015, s. 68. ISBN 978-80-87957-05-9
13. VOJČÍK, P. et al. *Právo duševního vlastnictví*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 495. ISBN 978-80-7380-373-5.
14. WAGNEROVÁ, Eliška, Vojtěch ŠIMÍČEK, Tomáš LANGÁŠEK, et al. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 931. ISBN 978-80-7357-750-6.
15. ZIBNER, J. *Umělá inteligence jako technologická výzva autorskému právu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. s. 192. ISBN 978-80-7676-442-2.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon číslo 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2016.
2. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Trestní předpisy*, Sagit, a.s., Ostrava-Hrabůvka, 2024. 512 s. ISBN 978-80-7488-634-8.
3. Zákon č. 121/2000 Sb., Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.
4. ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993.
5. ČESKO. Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2013.
6. WIPO. Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském (WCT). In *Sbírka mezinárodních smluv*. 1996.
7. WIPO. Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech. In *Sbírka mezinárodních smluv*. 1996.
8. WTO. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS). In *Úřední věstník Světové obchodní organizace*. 1994.

Elektronické zdroje

1. ANDRÝSEK, P. Zlepšování přístupu a návratu na trh práce pro osoby obtížně integrovatelné. In *Analýza situace ČR ve vztahu k jednotlivým tematickým oblastem Iniciativy Společenství EQUAL* [online]. Praha: Fondy Evropské unie, 2006 [cit. 2007-08-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/equal/2-2-1-zlepsovani-pristupu-a-navratu-na-trh-prace-pro-osoby-obtizne-integrovatelne>>.
2. Ministerstvo kultury České republiky - Členství ČR v nejvýznamnějších mezinárodních autorskoprávních úmlouvách a smlouvách [online]. 2025, Dostupné z WWW: <http://mk.gov.cz/clenstvi-cr-v-nejvyznamnejsich-mezinarodnich-autorskopravnich-umluvach-a-smlouvach-cs-738?utm_source=>.
3. *Zákony pro lidi*, Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 2/160 Sb. O Všeobecné úmluvě o autorském právu [online]. 2025, Dostupné z WWW: <<http://zakonyprolidi.cz/cs/1960-2/zeni-19800418>>.

4. *Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky – Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)* [online]. 9.8.2006, Dostupné z WWW: <http://mpo.gov.cz/dokument20974.html?utm_source=>.
5. *Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky – Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)* [online]. 9.8.2006, Dostupné z WWW: <http://mpo.gov.cz/dokument20974.html?utm_source=>.
6. *Úřední věštník Evropské unie, překlad Marrákešská smlouva*, [online]. 9.8.2006, Dostupné z WWW <http://dokumenty.osu.cz/pyramida/marakeska-smlouva.pdf?utm_source==>.
7. *Policie České republiky, Statistické přehledy kriminality* [online]. 2025, Dostupné z WWW < <https://policie.gov.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2024.aspx>>.

ASPI

1. ČESKO. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod České republiky*, In: ASPI [právní informační systém].

Seznam tabulek a grafů:

Graf 1: Porušování autorského práva na území Krajského ředitelství Ústí nad Labem, srovnání období 2018–2023.....	44
Graf 2: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání období 2018-2023.....	45
Graf 3: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání období 2021-2022.....	46
Graf 4: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání období 2022-2023.....	47
Graf 5: Porušování autorského práva na území České republiky, srovnání rok 2021 a rok 2023.....	48
Graf 6: Porušování autorského práva na Území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem, srovnání rok 2021 a rok 2022.	49
Graf 7: Porušování autorského práva na území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem, srovnání rok 2022 a rok 2023.	50
Graf 8: Porušování autorského práva na území Krajského ředitelství policie Ústí nad Labem, srovnání období 2021 a rok 2023.....	51
Graf 9: Věk policistů.....	54
Graf 10: Pohlaví policistů	54
Graf 11: Délka služebního poměru.	55
Graf 12: Četnost setkání s porušováním autorského práva.....	56
Graf 13: Služební poměr u policie v době pandemie COVID-19.....	57
Graf 14: Vývoj trestné činností v oblasti porušování autorského práva v době pandemie COVID-19.....	58
Graf 15: Druhy porušování autorského práva.	59
Graf 16: Volba preventivních opatření na úseku porušování autorského práva.	60

Seznam příloh

- I. Dotazníkové šetření dostupné z WWW:
<<https://my.survio.com/H7H6S1J6E7L0N7R5S1G2/results>>.....68

Přílohy

Příloha I.: Dotazník – Porušování autorského práva

Dotazník – Porušování autorského práva

1. Jaký je váš věk?

- ☐ 18–30
- ☐ 31–50
- ☐ 50 a více

2. Jaké je vaše pohlaví?

- ☐ Muž
- ☐ Žena
- ☐ Jiné

3. Po jakou dobu jste ve služebním poměru?

- ☐ 0–5 let
- ☐ 6–15 let
- ☐ 15 let a více

4. Setkal(a) jste se s případy porušování autorského práva během výkonu své služby?

- ☐ Velmi často
- ☐ Občas
- ☐ Zřídka
- ☐ Nikdy

5. Pracoval(a) jste u policie v době pandemie COVID-19?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

6. Jak byste hodnotili vývoj trestné činnosti v oblasti porušování autorského práva během pandemie COVID-19?

- ☐ Zvýšila se
- ☐ Zůstala stejná
- ☐ Snížila se

7. Jaké jsou podle Vás nejčastější formy porušování autorského práva, se kterými se setkáváte? (v zaměstnání i mimo něj)

- ☐ Nelegální stahování a sdílení obsahu
- ☐ Nelegální streamování (filmy, hudba, sportovní přenosy)
- ☐ Softwarové pirátství
- ☐ Jiná (prosím uveďte) _____

8. Jaká preventivní opatření považujete za nejúčinnější pro boj s porušováním autorského práva?

- ☐ Zvýšení osvěty mezi občany
- ☐ Zpřísnění trestních sankcí
- ☐ Zavedení nových technologií pro odhalování nelegálního obsahu
- ☐ Posílení mezinárodní policejní spolupráce
- ☐ Jiná (prosím uveďte) _____